

“Bármilyen, amit a kommentelői írnak felhasználható Ön ellen ...”

avagy ki felelős az internetes kommentekért?

“No comment”

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
I. FOGALOMTÉRKÉP	6
1. Komment	6
2. Tartalomszolgáltató	7
3. Tárhelyszolgáltató	7
II. DELFI AS V. ÉSZTORSZÁG	9
1. Előzmények	9
1.1. A portál érvei	11
1.2. Az észti kormány érvei	12
2. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntése	13
3. Összegzés	15
III. A MAGYARORSZÁGI JOGGYAKORLAT	18
1. Az AB határozat előtti joggyakorlat	18
1.1. Pécsi Ítéltábla Pf. VI. 20 776/2012/5. határozata	20
1.2. Az Alkotmánybíróság 19/2014. (V.30.) számú határozata	21
2. Az AB határozat utáni joggyakorlat	24
3. A Lázár János ügy	28
IV. KITEKINTŐ AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG MODELLJÉRE	31
V. ÖSSZEFOGLALÁS	37
FORRÁSJEGYZÉK	41

“Those who don't build must burn.”¹
Ray Bradbury, *Fahrenheit 451*

BEVEZETÉS

Vajon merre billen a mérleg a véleménynyilvánítás szabadsága² és a személyiségi jogvédelem között a kommentek megítélése kérdésében? E két alapvető jog ütközése ugyan nem újkeletű probléma, de dolgozatomban a 21. század technikai újdonságokkal teli környezetében, pontosabban a World Wide Web³ viszonylatában igyekszem ezen összevetést vizsgálni. A világháló terjedésével karöltve, az ott történő személyiségi jogi jogsértések száma folyamatosan nő, az információs társadalom rohamos fejlődése ugyanakkor jelentős veszélyeket rejt a magánszférára nézve.⁴ A technika adta lehetőségek által a személyiségi jogi jogsértések már nem csak az interneten megjelenő cikkekben, hanem a portálokhoz fűzött kommentek tekintetében is megvalósulhatnak. A közlési technológiák fejlődése, az “információs sztráda”⁵ jelenség kialakulása, pedig ütemesebb mértékű annál, semhogy a korlátozási technikák lépést tarthatnának velük.⁶ A különböző platformok - gondolva itt a

¹ Ray Bradbury: *Marsbéli krónikák*, Európa Zsebkönyvek, Budapest, 1982., 330. 307.

Magyar fordításban véleményem szerint két módon is értelmezhető: “Ha egy probléma terhessé válik - tűzbe vele!” vagy “Aki nem épít, annak rombolnia kell”. Az én értelmezésemben és a dolgozatra való vonatkoztatás tekintetében az előbbit érzem relevánsnak, azaz saját szabadfordításomban: Amik nem építő jellegűek, azoknak égniük kell!

<http://www.goodreads.com/quotes/668739-those-who-don-t-build-must-burn-it-s-as-old-as> (2014.11.23.)

² Magyarország Alaptörvénye (2011.április.25.) IX.cikk (1) bek., Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 19.cikk 1948.12.10.

³ Ugyan a World Wide Web és az internet nem szinoním fogalmak, a köznyelvi összemosásból adódóan a továbbiakban én is az internet kifejezést használom.

⁴ Majtényi László: Megőrizhető-e a magánélet az információs társadalomban? In: Információs társadalom és jogrendszer. Budapest, MTA Társadalomkutató Központ. 2002.

⁵ Roy L. Moore, Michael D. Murray: *Media Law and Ethics* fourth edition, Routledge Communication Series, New York, 2012. 420.

⁶ Majtényi László: *Média, szabályozás, szervezet, jogok, jövő* In: Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária: *Médiajog 2011 Tanulmányok a médiajog köréből*, HVG Orac, Budapest, 2012. 46.

“régí típusú” médiumokon, a televízió, rádió stb.-n túl, Tom Crone online felületű elhatárolására ⁷ - vitathatatlanul eltérő szabályozást igényelnek, amelyek a történeti, tartalmi és további egyedi specifikumok alapján határozhatóak meg.⁸ Az eltérő szabályozás ellenére minden megjelenési felületen szükség van azonban olyan minimum követelmények lefektetésére, amelyek biztosítják a médiaszolgáltatásokban, a sajtóban és az interneten, mások személyiségi jogait is tiszteletben tartó érdemi vita kialakulásának a lehetőségét.⁹ Napjainkban a média, az internet válik vagy már vált is a viták, eszmecserék és információáramlás meghatározó fórumává, ahol fontos, hogy az egyének szükségszerűen korlátozásoktól mentesen fejezhessék ki álláspontjaikat és véleménynyilvánítási autonómiájuk kiteljesedhessen.¹⁰ A közvélemény kinyilvánítása, a közügyek feletti örökös szerepkör¹¹ a demokratikus államberendezkedés egyik alapbiztosítója. Ennek következtében a közéleti és politikai tartamú viták is fokozottabb védelemben kell, hogy részesüljenek, amennyiben minőségükben a kollektív önrendelkezést szolgálják.¹² Az mindenesetre nem képezi vita tárgyát, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága korlátozható. Az igazi kérdés az, hogy ezt milyen mértékben, illetve milyen alkotmányjogilag igazolt indokok alapján lehet behatárolni.¹³ Alkotmánybírói határozatok sora veszi védelmébe a véleménynyilvánítás szabadságát és tárgyalja annak módját, majd állapítják meg, hogy a korlátozó törvényhelyeket kizárólag megszorítóan szabad csak értelmezni. Az alkotmányos célú korlátozásnak meg kell felelnie az arányosság követelményének, így az adott cél eléréséhez a legenyhébb eszközt kell alkalmazni.¹⁴

Fontos, hogy elhatároljuk a véleménynyilvánítás szabadságát a sajtószabadságtól, amely gyakorlatilag nem egyéni jogosultságként, hanem intézményesült szabadságjogként fogható fel. Utóbbi a sajtót, mint ”eszközszerelőt” illet meg, ezáltal arra többletjogok és

⁷ Tom Crone: *Law and the Media* fifth edition, Focal press, Oxford, 2002. 66-68.

⁸ Majtényi László: *Média, szabályozás, szervezet, jogok, jövő* In: Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária: *Médiajog 2011 Tanulmányok a médiajog köréből*, HVG Orac, Budapest, 2012. 45.

⁹ Koltay András: *Az új magyar médiaszabályozás elméleti alapjai*, In: Homoki-Nagy Mária: *Médiajog 2011 - Tanulmányok a médiajog köréből*, HVG Orac, Budapest, 2012. 40. (Koltay 2012)

¹⁰ Halmai Gábor: *Kommunikációs jogok*, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2002. 26.

¹¹ Eric Barendt: *Freedom of Speech*, Oxford University Press, Oxford, 2005. 418. In: Peter Leyland: *A sajtószabadság szabályozása az Egyesült Királyságban és a telefonlehallgatási botrányra adott alkotmányos válasz*, In *Medias Res* 2014/III.évf.1.szám 64.o

¹² Owen M. Fiss: *Megszorított liberalizmus, a szólásszabadság és az államhatalom sokféle arca*, CompLex, Budapest, 2013. 29.

¹³ Koltay, 2012. i.m. 34. 42.

¹⁴ 34/2009.(III.27.) AB határozat több pontja http://mediatorveny.hu/dokumentum/43/09_342009_Abh_final.pdf; 39/2002.(IX.25.) AB határozat http://www.mediajogfigyelo.hu/uploads/files/7_39_2002.pdf 30/1992. (V. 26.) AB határozat V. http://mediatorveny.hu/dokumentum/14/01_301992_ABH.pdf (2014.11.23.)

kötelezettségek egyaránt vonatkoztathatók. A sajtószabadság esetén nem egydimenziós jogról van szó.¹⁵

A "Bármí, amit a kommentelői írnak felhasználható Ön ellen..."¹⁶ címválasztással igyekeztem szemléltetni a dolgozat tartalmi mondanivalóját. Jelenleg valóban nem lehet egyértelműen megítélni a kommentekben rejlő kockázatot. A téma aspektusai egy többretű, bonyolult szövésű halszálfafonathoz hasonlatosak. Az egyelőre gyerekcipőben járó, a jogalkalmazókat és teoretikusokat is megosztó joggyakorlat számos példával és ellenpéldával szolgál. A dolgozatomban ebben a kommentek szövevényes jogi világában kívánok eligazodást nyújtani. Ennek megfelelően először a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) Delfi AS kontra Észtország¹⁷ ügyét tárom fel, amelyben precedens értékű ítélet született. E döntés a magyar joggyakorlatra is mély hatással volt, amely az Alkotmánybíróság 19/2014. (V.30.) számú határozatában kristályosodott ki. Ez olyan éles törést hozott a 2014-es évet megelőző időszakhoz képest, hogy a határozat előtti és utáni korszakot külön-külön vizsgálva fogom elemezni. A vonatkozó hazai ügyek feltárásán túl elengedhetetlennek éreztem nemzetközi kitekintést tenni az Egyesült Királyság joggyakorlatára, egy olyan államra, ahol véleményem szerint példaértékű modell született.

Célom, hogy jogesetek bemutatásán keresztül összefoglalót nyújtsak a személyiségi jogokat¹⁸ sértő hozzászólások után viselt felelősséggel kapcsolatos, jelenleg hatályos rendelkezésekről, hazai tendenciákról, összevetve egy véleményem szerint tanulságos szabályozást alkalmazó ország joggyakorlatával.

¹⁵ Koltay, 2012. *i.m.* 33-34.

¹⁶ www.Out-Law.com: *UK defamation law reforms take effect from start of 2014.*, 2013.11.21.
http://www.theregister.co.uk/2013/11/21/uk_defamation_law_reforms_take_effect_from_start_of_2014/
 (2014.11.23.) c. cikk alcímének idézete, a Miranda-rights után szabadon.

¹⁷ European Court of Human Rights: Case of Delfi AS v. Estonia, Application number: 64569/09, 2013.
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635%23%7B%22itemid%22:%5B%22001-126635#\"itemid\":\[\"001-126635\\\"itemid\":\[\"001-126635\"\]}\]](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635%23%7B%22itemid%22:%5B%22001-126635#\)

¹⁸ A dolgozatnak nem tárgya a gyűlöletbeszédet, vallásokkal kapcsolatos tartalmakat, nemzetbiztonságot érintő tartalmakat stb. magába foglaló kommentek.

I.

FOGALOMTÉRKÉP

Az eltérő, sokszor egymásnak ellentmondó, homályos joggyakorlat többek között az alapvető fogalmak értelmezési nehézségeinek is köszönhető. Így fontosnak tartottam egy fogalomtérkép megalkotását, ahol a **komment**, **szolgáltató/ tartalomszolgáltató** és **közvetítőszolgáltató**, azon belül a **tárhelyszolgáltató** különböző értelmezéseit igyekszem feltárni és azok leginkább releváns elemeit bemutatni. A tartalomszolgáltató és közvetítőszolgáltató fogalmakat hasonlóságukból adódóan utóbb együtt vizsgálom és különítem el.

1. Komment

Az Értelmező kéziszótárbeli jelentése alapján: kifejező írott vagy szóbeli vélemény, kritika, beszéd, amely az egyén reakcióját, attitűdjét jutattja kifejezésre, tehát *egyéni* véleményt tükröz.¹⁹ Ezt kiegészíteném azzal, hogy manapság egy online hozzászólás nem feltétlenül csak írott lehet. Akár képet, animált gif-et²⁰, mémet vagy mozgóképet is lehet kommentelni, tehát ezek által is megvalósítható jogsértés. Sokszor az *olvasói levél*lel azonosítják, amely ezáltal szerkesztett tartalomnak minősül, ám ez a nézet több ponton is hibádzik.²¹ Az olvasói levelet a szerkesztőség kiválogatás útján szerkeszti tartalma közé, és azoknak általában nem az olvasókkal való párbeszéd, vitagenerálás a célja. A nyomtatott sajtóban való megjelenését követően utóbb nem törölhető.²² Mivel a hozzászólás utólagos szerkesztés esetén sem tekinthető szerkesztettnek, ezért ennek a megközelítésnek relevanciája csak akkor lehetséges,

¹⁹ AS Hornby, Sally Wehmeier: *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English 7.th edition*, University Press, Oxford, 2005. 301.

²⁰ Egy mozaikszó, amely a Graphics Interchange Format–ot jelöli. Animálásra alkalmas képformátum. <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika-9-12-evfolyam/kepek-animaciok/a-gif-formatum-specialis-lehetosegei-atlatszozag-animalt-gif-valtosoros-gif> (2014.11.28.)

²¹ A Fővárosi Bíróság 19.P.21.022/2010/7. számú ítélete <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/4E4D071867671629C1257B0C00212E7F?OpenDocument>; (2014.11.23.) Az ambivalenciát jelzi, hogy akár egy eljáráson belül is változhat a komment megítélése, lsd. 21. oldal.

²² Nádori Péter: *Kommentek a magyar interneten: a polgári jogi gyakorlat*, In Medias Res, 2012/2. 323.

ha a portálon előzetes moderálás, így tudatos szerkesztés történik.²³ Ez utóbbi állásponttal szembehelyezkedők és a sokáig jellemző joggyakorlat a hozzászólást ugyanakkor mint “felhasználói tartalmat”, mint tárhely-kitöltőt értékeli.²⁴ Én ez utóbbi értelmezéssel egyetértek, mert földhözragadt megközelítésnek tartom az internetes jelenségeknek a korábbiakkal, analogia legis útján való feltétlen egyeztetni akarását, az internet specifikumából adódó analogia iuris alkalmazása vagy új törvények alkotása helyett.

2. Szolgáltató/ Tartalomszolgáltató

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. tv. (a továbbiakban: Ektv.)²⁵ értelmében “*az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes, illetve jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet;*²⁶” amely “*felel az általa rendelkezésre bocsátott, jogszabályba ütköző tartalmú információért.*²⁷”

3. Közvetítő szolgáltató, Tárhelyszolgáltató

Az Ektv. szerint a közvetítő szolgáltató az “*információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amely... az igénybe vevő által biztosított információt tárolja (tárhelyszolgáltatás).*”²⁸

²³MTI/hvg.hu: *A kommentekre nem vonatkozik a médiatörvény,* 2011.07.03.
http://hvg.hu/itthon/20110703_mediatorveny_kommentek_koltay_gerenyi/ (2014.11.23.)

²⁴Gerényi Gábor: *Kell-e félnünk a kommentektől?*, 2011.07.02.
http://mandiner.hu/cikk/20110702_kell_e_felnunk_a_kommentektol (2014.11.23.)

²⁵ Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001.évi CVIII. tv. (Ektv.) 2. §-a, amely az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belsőpiacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól való jogi aktusnak való megfelelést szolgálja. Nem tartottam szükségesnek az egész paragrafus beidézését, a dolgozat témája szempontjából kizárólag a tárhelyszolgáltatásra vonatkozó rendelkezést gondoltam relevánsnak.

²⁶ Ektv. 2. § k,

²⁷ Ektv. 7. § (1)

²⁸ Ektv. 2. § lc,

Felelőssége nem áll fenn *“a más által rendelkezésre bocsátott, a közvetítő szolgáltató által nyújtott információs társadalommal összefüggő szolgáltatással továbbított, tárolt vagy hozzáférhetővé tett információért ha:*

a, nincs tudomása az információval kapcsolatos jogellenes magatartásról, vagy arról, hogy az információ bárkinek a jogát vagy jogos érdekét sérti;

*b, amint az a) pontban foglaltakról tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról, vagy a hozzáférést nem biztosítja.”*²⁹

Kritikával azért szokták illetni az Ektv. alkalmazását, mert a törvény hatálya az információs társadalommal nyújtott szolgáltatásokra terjed ki, így a magánjellegű hozzászólások halmaza elvileg szabályozási körén kívül eső terület.³⁰ A szabályozás útján látható válik, hogy a szolgáltató tevékenysége gyakorlása során aktív szerepkört vállal, amiért felelősséggel tartozik. Ezzel szemben a közvetítő szolgáltató tevékenysége során pusztán tárhelyszolgáltatást biztosít, passzív szerepkört betöltve, nem tartozik felelősséggel a jogsértő tartalmakért, amennyiben a hivatkozott feltételeknek eleget tesz, tehát számára fennáll a kimentés lehetősége. Utóbbi két fogalom tisztázása során a tevékenységek aktivitás- és passzivitásával összefüggő különböző felelősségi alakzatokra szerettem volna rávilágítani. Végül, különösen jó, hétköznapi szemléltető példának találok a Stratton Oakmont Inc. v. Prodigy Services Co. (1995)³¹ ügyben kifejtett hasonlatot, amelyben a New York Supreme Court a szolgáltatóval a könyvet, míg a közvetítő szolgáltatóval a könyvesboltot állította párhuzamba.

²⁹ Ektv.10. §

³⁰ Ektv.1. § (1) a; (4) a törvény hatálya http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0100108.TV (2014.11.23.)

³¹ Stratton Oakmont Inc. v. Prodigy Svcs. Co. (1995 WL 805178, N.Y.Sup.)

II.

DELFI AS v. ÉSZTORSZÁG

1. Előzmények

A Delfi AS az egyik legmeghatározóbb internetes hírportál Észtországban³², naponta körülbelül 330 hírrel jelenkezik, amelyekhez aznap akár 10.000 hozzászólás érkezik. Az oldalon előzetes moderálás nélkül jelennek meg a kommentek, ám a hozzászólásokat többféle módon próbálják szűrni:

1, a *notify-and-take-down* intézményével³³, azaz bármely olvasó sértőnek (*“leim”*-nek) jelölhet egy hozzászólást, amely esetben a kivizsgálás után a kérdéses kommentet eltávolítják,

2, a személyiségi jogában sértett személy direkt módon jelezheti a jogsértést, mely esetben a kommentet azonnal eltávolítják, illetve

3, egy automatikus szűrőt építettek ki, meghatározott obszcén szavak használata esetére, amely következtében a komment automatikusan törlésre kerül.

A Delfi kikötötte portálján, hogy a kommentekért kizárólag azok írói és nem a portál felelős, illetve, hogy a sértő kommentek eltávolításának jogát fenntartja.

2006. január 24-én a Delfi honlapján megjelent a *“SLK Destroyed Planned Ice Road”* című cikk. Az említett SLK cég kompszolgáltatást nyújt az anyaország és a környező szigetek között. Kompvonalai közül egyet módosított, ezzel ellehetetlenítette az autósok számára az amúgy ingyen igénybe vehető jégutat, ezáltal rákényszerítve őket a kompszolgáltatás igénybevételére. A cikkhez érkező kommenteknek - mintegy 185 darab - majdnem 10 százaléka sértő tartalmú volt (pl.: *“fucking shitheads...”* vagy *“... burn your own ship, sick*

³² A továbbiakban az eredeti angol nyelvű Delfi AS v. Észtország ítélet alábbi pontjai kerülnek bemutatásra: 7,9,10,12,13,14,19,22,23,25,26,27,28,28. Portál érvei között: 46,50,52,53,57,58. Az észt kormány érvei között: 59,60,63,64,65,66,67. Az EJEB döntésekor: 71,72,77,79,85,86,88,89,90,91,92,93.

³³ Következésképpen használom helyette a *notice and take down* kifejezést is.

Jew!"). Márciusban a sértett, húsz sértő komment eltávolítását és 500.000 észt korona³⁴ nem vagyoni kártérítést kért. A kérés beérkezésének napján a kommentek eltávolításra kerültek, ám a *notice-and-take-down* kötelezettségre hivatkozva a portál visszautasította az igényelt pénzügyi kompenzációt.

Április 13-án kezdetét vette az észt polgári peres procedúra. A Harju Megyei Bíróság a sértett kérelmét elutasította. A Bíróság megállapította, hogy a portál *nem tekinthető* a kommentek *kiadójának*, és így nem keletkezett moderálási kötelezettsége sem. Ítéletét az Information Society Services Act³⁵-re alapozta, amely alapján a portál nem tartozik felelősséggel.

Október 22-én a Tallini Fellebbviteli Bíróság nem értett egyet az elsőfokú ítélettel. 2008. június 27-én a Harju Megyei Bíróság felülbírált korábbi ítéletét, ám ezúttal az Information Society Services Act helyett az Obligations Act-et³⁶ vette alapul. A Delfi As-t *kiadónak* titulálta, és megállapította, hogy az oldal sértő kommentek szűrésére való törekvései, valamint a kommentszabályzata, miszerint, hogy a kommentekért nem felelős, ténylegesen nem mentesíti őt a felelősség alól. Mivel az említett vulgáris kommentek személyiségi jogokat sértettek, a véleménynyilvánítás szabadsága ezen kommentek tekintetében nem teljesezik ki, és ezért a Bíróság 5.000 észt korona nem vagyoni kártérítést ítélt meg, ami az eredetileg ítélt összeg tizedét teszi ki. December 16-án a Tallini Fellebbviteli Bíróság helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Hozzátette, hogy mivel a portál kommentelésre buzdította olvasóit, így annak szerepköre nem pusztán technikai jellegű volt, ezért nem hivatkozhat az Information Society Services Act-ben található felelősséget mentesítő klauzulára. Ezen esetben pedig a portál inkább *tartalomszolgáltatónak*, mintsem technikai szolgáltatást nyújtónak tekinthető. Június 10-én a Legfelsőbb Bíróság a hozzá intézett fellebbezést elutasította, és a másodfokú bíróság ítéletének indoklását részben módosította. A portál üzemeltetői kontrollt gyakorolhattak a kommentelési felület felett, ugyanis a jogsértő kommenteket eltávolíthatták, ám ezzel szemben a kommentek íróinak nem volt lehetőségük saját hozzászólásaik szerkesztésére vagy törlésére. A kommentek növelték a portál látogatottságát, ami kecsegtető

³⁴ A dán korona 2013 márciusi átlagárfolyamával számolva, ez körülbelül akkor 20.325.000 Ft-nak felelt meg. <http://demo.mtieco.hu/Pages/hist.aspx?sub=1&CategoryId=19&lang=hun&menuid=f86de2d3-4f83-4952-852e-14a09776a2f2&year=2013&histtype=0> (2014.11.23.)

³⁵ Information Society Services Act, (hatályos: 2011.01.16.) amelynek alapjául az Elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31/EK irányelv szolgált. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/504112013008/consolide> (2014.11.23.)

³⁶ Law of Obligations Act (hatályos: 2013.07.01.) <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506112013011/consolide> (2014.11.23.)

a hirdetőik számára, tehát ezáltal közvetve a portálnak gazdasági érdekében állt a kommentekre való buzdítás. Jelen esetben mind a kommentek íróit, mind a Delfit *kiadónak* kell tekinteni, így a nyomtatott sajtó gyakorlatához hasonlóan a felperesnek jogában állt választani, hogy melyikük ellen indítja meg az eljárást (egyetemleges felelősség).

A Bíróság megállapította, hogy a Delfinek tudomással kellett bírnia arról, hogy a kommentek jogsértőek, ám saját kezdeményezésre azokat nem távolította el, így részéről megállapítható a felróhatóság. A portál ezek után az EJEB-hez fordult a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogának csorbulása miatt.

1.1. A portál érvei

Az EJEB előtt a portál az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10.cikkére³⁷ (a továbbiakban: EJE) hivatkozva sérelmezte, hogy a kommentekért való felelősségrevonással megsértették a véleménynyilvánításhoz, illetve az információk továbbításához való jogát. A korlátozás nem a második bekezdésben kikötött "törvényben meghatározott" módon történt, továbbá minden egyes komment szükségszerű monitorozása miatt üzleti modelljük megváltoztatására kényszerültek. Nehezményezték, hogy az észti jogszabályok mindössze negatív kötelemként azt írják elő, hogy ne publikáljanak sértő tartalmakat, erre vonatkozó, harmadik személyek által írt kommentek előzetes monitorozási kötelezettségét nem, így a helyi bíróságok által támasztott előreláthatósági érv sem teljesül. Hivatkozott továbbá a már említett EU direktíva³⁸ korlátozott felelősségi klauzulájára, és passzivitásán túlmenően arra is, hogy mint tárhelyszolgáltató nem kötelező számára a tartalom monitorozása. Azt nem

³⁷ Emberi Jogok Európai Egyezménye 10.cikk: Véleménynyilvánítás szabadsága

1. "Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magába foglalja az ... információk ... közlésének szabadságát ...

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek...mások jóhírneve vagy jogai védelme...céljából. "

http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_HUN.pdf (2014.11.23.)

³⁸ EU Directive on Electronic Commerce amely mint Information Society Services Act lett implementálva az Észti jogrendszerbe, megfelel a magyar: Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelvnek) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32000L0031> (2014.11.23.)

vitatták, hogy az ellenérdekű fél jogait érinthették a kérdéses kommentek, ám ezekért csak és kizárólag a komment íróit terhelheti felelősség. Az a tény, hogy a portál több módon is törekedett a sértő kommentek szűrésére, nem jelenti azt, hogy ezáltal szerkesztett tartalommal váltak volna a kommentek és emiatt tekintetükben a portál felelősségre vonható lenne. Ezek alapján, az elővigyázatosságot sem tanúsító portálokkal esne egy elbírálás alá.

1.2. Az észrt kormány érvei

Az észrt kormány szerint a Delfi nem hivatkozhat üzleti modelljének megváltoztatására, ugyanis továbbra is az ország egyik legnagyobb portálja maradt, és már a jelen ügy előtt is moderálta a hozzászólásokat. Kifejtették, hogy a honlap által kikötött, a portálján előzetesen közzétett felelősséget elhárító nyilatkozat semmis, és mivel a Delfi megtagadta a sértő kommentek íróinak identifikálását, a sértett személy számára túlzottan nehéz terhet rótt az, hogy az anonim kommentelők ellen indítson esetlegesen eljárást. Megoldást nyújt a helyi jog alapján az, hogy a komment írója és a médium tulajdonosa közösen, egyetemlegesen tartozik felelősséggel a tartalmakért. Hivatkoztak a helyi bírósági ítéletekre, mivel a Delfi nem a szükségszerűen tanúsítandó gondossággal járt el az esetleges jogsértések megelőzésekor, amellyel megakadályozhatták volna más személyek jogainak sérülését. (Továbbá azt is megállapították, hogy az észrtországi törvények alapján rágalmozási ügyekben büntetőeljárás helyett polgári peres eljárást lehet indítani.) A sértő tartalmak megelőzésére, eltávolítására tett kísérletek azért sem kielégítőek, mert az interneten, az információk olyan futótűzszerű gyorsasággal és mértékben terjednek, hogy mire azok törlésére sor kerül, már rég megtörtént a személy károsodása. A kormány érvként hozta fel továbbá, hogy a tárhelyszolgáltatás esetén a szolgáltatást használói rendelkezhetnek az adatokkal, így törölhetik, szerkeszthetik azokat. Ez a Delfi esetében nem valósult meg, helyette a portál gyakorolt teljes kontrollt a hozzászólások felett, így nem pusztán tárhelyszolgáltatónak, hanem helyette tartalomszolgáltatónak minősül. Az, hogy a portál minimalizálni próbálta a sértő kommentek előfordulását, azt jelzi, hogy felelősségük tudatában tették mindezt. Megállapították, hogy mivel a sértő kommentek nem a cég, hanem annak egy konkrét személye ellen irányultak,

nem szolgálhat mentségül a sajtó “örkutya-szerepe”-ként³⁹, illetve a megítélet nem vagyoni kártérítés alacsony összege végett nem lehet “dermesztő” hatással (úgynevezett “chilling effect”⁴⁰) a véleménynyilvánítás szabadságára.

2. Az EJEB döntése

A Bíróság csak annak eldöntésére volt hivatott, hogy az EJEB elveit sértve, megtörtént-e a szabad véleménynyilvánítás korlátozása. Az EJEE 10. cikk szerint:

“ a szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek *szükséges* intézkedéseknek minősülnek egy *demokratikus társadalomban* a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, *mások jóhírneve vagy jogai védelme*, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása *céljából*. ”⁴¹

A Bíróság az idézett paragrafus dőlt betűvel szedett konjunktív feltételeinek, a *törvényben meghatározottság (i.)*, *demokratikus társadalomban szükségesség (ii.)* illetve *mások jóhírneve vagy jogai védelme céljából (iii.)* pontok egyenkénti vizsgálatával jutott el az ítélethez, így én is ezen három feltétel alapján csoportosítottam a megállapításait.

(i.) A törvényben meghatározottság

A Bíróság konstataulta, hogy ezen feltétel akkor teljesül, ha a jogalany számára adott a lehetőség, hogy megfelelően járhasson el, és cselekedeteinek következményei az ésszerűségi követelmények között előreláthatóak, kiszámíthatóak legyenek. Ez akkor is fennáll, ha ennek megítéléséhez az szükséges, hogy az egyén esetleg jogi tanácsadóhoz kell forduljon. Az

³⁹ Nádori Péter: *Delfi AS v. Észtország: strasbourgi döntés a névtelen kommentekért viselt szolgáltató felelősségéről*, Infokommunikáció és jog, 2013/3. 133.

⁴⁰ Valamely alkotmányos jog, különösen a véleménynyilvánítás szabadságának törvényes gyakorlását gátló dermesztő hatás. Amely lehet egy jogszabály vagy akár perrel való fenyegetés, vagy olyan jogi eljárás, amely következtében az egyén hezitál jogának törvényes gyakorlásában az esetleges jogi következményektől való félelem miatt. <http://www.yourdictionary.com/chilling-effect#law> (2014.11.23.)

⁴¹ EJEE 10.cikk (2) bekezdés

viszont nem indokolt, hogy ez az előreláthatósági klauzula teljes bizonyossággal legyen kiszámítható, ugyanis ez túlzott törvényi merevséghez vezetne, amely nem tud lépést tartani a változó viszonyokkal. A Bíróság úgy találta, hogy mivel a Delfi az ország egyik legnagyobb és professzionális kiadójaként működik, tisztában kellett lennie a jogi szabályozással és gyakorlattal, illetve jogi tanácsadást is igénybe vehetett volna. A Delfi olyan helyzetben volt, amelyben cselekedeteinek következményeit reális mértékben előre láthatta.

Megállapítható, hogy a beavatkozás tekintetében a törvényileg meghatározottsági feltétel teljesült, megalapozott volt.

(ii.) egy demokratikus társadalomban szükséges intézkedés

A Bíróság számos esetjogi példán keresztül jutatta kifejezésre általános álláspontját. Közülük csak a számomra legérdekesebbet emelném ki, miszerint az újságírói szabadság kiterjed az esetleges túlzásokra vagy provokálásra is. A konkrét kérdésben négy kritérium vizsgálatával jutottak a megoldáshoz: 1, a kommentek kontextusa 2, a portál által alkalmazott prevenciós eszközök 3, a hozzászólók felelősségi alternatívája, és 4, a helyi eljárás következményei a honlap tekintetében.

Megállapítható volt, hogy az alapvetően kiegyensúlyozott cikk a közérdeket foglalkoztató témát dolgozott fel. A cikkben megjelent kompszolgáltatást nyújtó cég tevékenysége számos polgárt negatívan érinthetett, ezért a portál részéről előrevetíthető volt, hogy negatív reakciókra, akár kritikán túlmutató, utálkozó kommentekre számíthat. Ezért a Delfinek meghatározott elővigyázatossággal kellett volna eljárnia.

A portál által alkalmazott prevenciós eszközöket nem találták kielégítőnek. A szűrőrendszert viszonylag könnyű kijátszani. A *notice-and-take-down* eljárás ugyan könnyű és egyszerű módja a sértő tartalmak bejelentésének, ám a sértett személy saját választása alapján, levélben kérte a kommentek törlését, amelyek így hat hétig voltak láthatóak a honlapon. Ugyan a portál az értesítés után a sértő kommenteket késedelem nélkül eltávolította, az eljárás nem biztosított kielégítő védelmet a harmadik személyek jogai tekintetében. A portál, és nem a sértett személy van abban a helyzetben, hogy megjósolhassa a cikkhez érkező lehetséges kommentek jellegét. Az a tény, hogy a helyi bíróságok a portálra bízta a sértő kommentek megelőzésének módját, épp a véleménynyilvánítás szabadságának lehetőségét hivatott bizonyítani.

A Bíróság szerint méltánytalan azt a terhet róni a személyiségi jogában sértett egyénre, hogy az anonim elkövetők ellen eljárást indítson, ugyanis ezen személyek indentifikálása aránytalan nagy nehézséggel jár. A honlap tekintetében megállapította, hogy bizonyos felelősséggel jár együtt az, hogy a portál engedélyezte a nem regisztrált személyek számára a kommentelés lehetőségét. Tény, hogy az interneten terjedő sértő hozzászólások azonosítása, monitorozása nehéz a portál üzemeltetője számára is, ám még mindig könnyebb, mint a sértett személy számára. Továbbá nem tekinthető aránytalan megszorításnak a véleménynyilvánítás tekintetében az, ha a sértett a jellemzően jobb anyagi helyzettel rendelkező portál ellen fordul elégtételért.

A megítélt 320 eurós nem vagyoni kártérítés összege nem tekinthető aránytalan mértékűnek, hisz a Delfi portál Észtország egyik legnagyobbja.

Megállapítható, hogy a beavatkozás tekintetében a *(ii.)* feltétel teljesült, az szükséges és megalapozott volt.

(iii.) mások jóhírneve vagy jogai védelme céljából

A Bíróság viszonylag egyértelműen jutott arra, hogy jogszerű volt a korlátozás e feltétel teljesülése tekintetében, hisz az valóban mások jóhírneve, jogai védelme céljából történt. Megállapítást nyert továbbá, hogy bár elsődlegesen a komment írói tartoznak felelősséggel az általuk írt hozzászólásokért, ez nem mentesíti a beadványtevő Delfit a felelősség alól.

A döntés alapján tehát a beavatkozás mások jóhírneve vagy jogai védelme céljából megalapozott volt.

3. Összegzés

A Bíróság úgy találta, hogy az EJEE 10. paragrafusát nem sértették meg és a hozzáintézett kérvényt elutasította. Ezen ítéletével, hogy a jogsértő hozzászólások miatt a hírportálokat felelősségre vonathatónak titulálta, szakított a korábbi meghatározó meggyőződéssel, miszerint a honlapok csak korlátozottan, az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelvében megszabottak alapján lehetnek felelősek.

Nádori Péter az Infokommunikáció és jog című folyóiratban megjelent tanulmányában részletesen elemzi a jogesetet és vázolja fel az ügygel kapcsolatos kritikáit.⁴² Nehezményezi, hogy a konkrét kommentek sértő jellegét a Bíróság egyáltalán nem vizsgálta, arra hivatkozva, hogy ezt mindkét fél elismerte. Nem tartja kielégítőnek a Bíróság azon érvelését sem, hogy a becsületsértő kommentekről való tudomásszerzés és nyomkövetés könnyebb a portál számára, hiszen a kompszolgáltató egyik vezetője maga nyilatkozik a cikkben, így egyértelműsíthető, hogy tudomással bírtak arról, hogy velük kapcsolatban mi fog megjelenni az oldalon. Ezen állítással teljesen egyetértek, az SLK nyilatkozóvezetője révén a cégnek ugyanúgy számítania kellett - ha addig ugyan nem számított, tekintve tisztességtelen eljárásukat - az esetleges felháborodott közvélemény, kommentek hadára. Osztom azon álláspontot, hogy helytelen az ítélet mérlege, ahogy egy magánszemély és egy országos híportál viszonyában vizsgálódik, ugyanis annak ellenére, hogy az ügyben a sértő kommentek az SLK cég vezetőjére mint magánszemélyre vonatkoztak, igazából ezen magánszemély mögött is kiterjedt apparátus, így jogi szaktanácsadók is álltak. Egyetértek azzal a kritikai ellenérvvel is, amely szerint a Bíróság a 22-es csapdáját állítja fel a portálokkal szemben, ugyanis a sértő kommentek megelőzésére tett kísérletüket - az Ektv. kohéziómentes használatából adódóan - aktivitásnak értékelve, a mentességet kizáró tényező alkalmazhatatlansága következik. Vitatható, hogy a Delfi üzleti tevékenysége érdekében adódó kommentelésre buzdítása negatívan értékelendő. Ugyanis a közéleti vitákban, a társadalmat érintő kérdéseknél cél, hogy minél többértű és nagyobb számú közönséget érjen el. Az ítélettel gyakorlatilag arra kényszerülnek majd a honlapok üzemeltetői, hogy a kárfelelősség minimálisra csökkentése érdekében az eddig jellemző negatív kötelezettség pozitívba való átfordulásával szinte cenzorként funkcionáljanak. Az ítéletből viszont nem következik az, hogy a kisebb nyilvánosságot magának tudható portálok, blogok, web.2.0. a precedensteremtő ítélet körébe tartoznának, így tekintetükben továbbra is fennáll a kimentési lehetőség. Ian Birdsey, médiajogász jóslata szerint a sürgőszerű előzetes moderálást indikáló döntés miatt a kisebb portáloknak rendkívüli nehézségekkel kell majd szembenézniük⁴³, vagy egyszerűen, ahogy azt Bartóki-Gönczy Balázs is kifejti, megszüntetik

⁴² Nádori, 2013. i.m.136.

⁴³ [www.Out-law.com: Online publishers need to 'exercise a degree of caution' when posting stories that could attract critical comments, rules ECHR, 2013.10.14.](http://www.out-law.com/en/articles/2013/October/online-publishers-need-to-exercise-a-degree-of-caution-when-posting-stories-that-could-attract-critical-comments-rules-echr/) <http://www.out-law.com/en/articles/2013/October/online-publishers-need-to-exercise-a-degree-of-caution-when-posting-stories-that-could-attract-critical-comments-rules-echr/> (2014.11.23.)

a kommentelési lehetőséget, amely a véleménynyilvánítás szabadságának csorbulását jelenti.

⁴⁴ Az Amerikai Egyesült Államokban 1995-ben, a *Stratton Oakmont Inc. v Prodigy Services Co.* ügyben a Delfihez hasonló ítélet született. A portált, mint kiadót felelőssé tették az azt használók tartalmaiért is. Ám ezt még abban az évben, a Communication Decency Act 230 szekciójával⁴⁵ felülírták és a *Zeran v. America Online Inc.*⁴⁶ ügyben már ennek megfelelő ítélet született, amely tendencia azóta is folytatódik. Az említett szekció pajzserűen nyújt védelmet⁴⁷, az amerikai online szolgáltatók immunitást élveznek a harmadik személyek által közzétett tartalmak tekintetében⁴⁸.

⁴⁴ Bartóki-Gönczy Balázs: *Az online hírportálok felelőssége a kommentekért az EJEK értelmezésében. A Delfi A.S. v Észtország ügyben hozott ítélet margójára*, 2013.10.15.

http://mtmi.hu/cikk/428/Az_online_hirportalok_felelossege_a_kommentekert_az_EJEK_ertelmezeseben_A_Delfi_AS_v_Esztország_ugyben_hozott_itelet_margojara (2014.11.23.)

⁴⁵ Communication Decency Act, 1996 47 U.S.C. § 230

⁴⁶ *Zeran v. American Online Inc.*, 129 F.3d 327, 330 (4th Cir. 1997)

⁴⁷ Ashley Packard: *Digital Media Law*, Wiley-Blackwell Publishing, Oxford, 2010. 195-196.

⁴⁸ Nem nyújt védelmet, ha figyelmen kívül hagyják a büntetőjogi vagy szellemi alkotásokkal kapcsolatos kérelmeket. Uo.196.o

*“I do not agree with what you have to say,
but I'll defend to the death your right to say it.”⁴⁹*
Voltaire

III.

MAGYARORSZÁGI JOGGYAKORLAT

Célszerűnek tartottam a kommentekért való felelősség tekintetében az Alkotmánybíróság 19/2014. (V.30.) számú határozata előtti és utána következő joggyakorlatot kettéválasztani. Az AB határozat vízválasztóul szolgált, az itthoni, 2014 előtti felelősségi megítélésen gyökeresen változtatva, heves tiltakozást váltott ki.

1. Az AB határozat előtti joggyakorlat

Abban a kérdésben, hogy felelősséggel tartozik-e a szerkesztő az oldalán közzétett kommentekért, a szerkesztő kommenthez való viszonya határozza meg. Amennyiben *passzív* szereplő, úgy a tárhelyszolgáltatókra vonatkozó kivétel, a korlátozott felelősségi alakzat vonatkozik rá (szintúgy ez igaz az *utólagos* moderálásra, ugyanis szerkesztői felelőssége ekkor sem keletkezik). Amennyiben *aktív* szerepköre van, abban az esetben szerkesztőnek tekinthető és fennáll a felelőssége. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a szerkesztő *előzetesen* moderálja a hozzászólásokat,⁵⁰ a televíziós műsorokba tudatosan beszerkesztett nézői sms-ekhez hasonlóan.⁵¹

⁴⁹ Szabad fordításban: Nem értek egyet azzal, amit mondasz, de a halálomig kiállok amellett, hogy jogod van hozzá, hogy mondd. <http://www.goodreads.com/quotes/560340-i-do-not-agree-with-what-you-have-to-say> (2014.11.23.)

⁵⁰ Koltay András-Nyakas Levente: *Magyar és európai médiajog*, CompLex, Budapest, 2012. 588-605.

⁵¹ Uo. 500.

Az alábbi táblázatba összefoglalja, hogy mely esetekben tartozott felelősséggel a szerkesztő a kommentekért az AB. határozat előtt:

	IGEN	NEM
Szerkesztő passzív magatartása		x
Szerkesztő aktív magatartása	x	
Szerkesztő utólagos moderálása		x
Szerkesztő előzetes moderálása	x	

1. sz. táblázat A szerkesztői felelősség az AB határozat előtt

1.1. A Pécsi Ítéltábla Pf. VI. 20 776/2012/5. Ítélete

Előzmények

A felperes, egy Seychelles-szigeteken bejegyzett társaság, ingatlanhirdetéseket helyezett el weblapján. Az alperes honlapján „Csalók, visszaélők vagy tisztességes, becsületes hozzáállás?” címmel tett közzé egy cikket, amelyhez durva kommentek érkeztek a felperesre vonatkozólag. A felperes ezért jóhírnevének megsértését vélte, és indította meg az eljárást.

A döntés

Az elsőfokú bíróság három komment tekintetében állapította meg a jóhírnévhez fűződő jog megsértését:

1. „... jó lenne tudni, hogy nyert-e valaki pert ezek a *mocskok* ellen „
2. „Magam részéről az biztos, hogy lyukas 2 fillért sem adok ennek a *trükkös lenyúlásra szakosodott fantom cégecskének*”

3. „Még a fekete szín is túl világos ezeknek! Ha annál lenne sötétebb, én olyan listára tettem volna ezt az agresszív, rosszindulatú arrogáns bandát.”

A bíróság vizsgálta, hogy a hozzájárulások túllépik-e a szabad véleménynyilvánítás szabadságát. Az eljárásban csak a társaság ellen irányuló hozzászólások kerültek terítékre, azzal a kikötéssel, hogy a szűkebb szakmai körben a társaság személyének legalább egyértelműen felismerhetőnek kell lennie.

A másodfokú ítéletben kibontásra került, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a kérdéses társaságról megállapította annak tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatát. Így egyértelművé vált, hogy az alperes nem állított valótlanúságot a megjelent cikkben. A felperes ezt nem is vitatta, közvetve pusztán a honlap üzemeltetőjének az oldalon közzétett kommentek miatti felelősségének megállapítását kérte. Az ugyan általában nem várható el a honlapok üzemeltetőjétől, hogy az oldalát folyamatos ellenőrzés alatt tartsa, de amennyiben a jogsértő tartalom tudomására jut (*legkésőbb a keresetlevél kézhezvételétől*) haladéktalanul intézkednie kell a tartalom eltüntetéséről. Jelen esetben az alperesnek lehetősége volt a későbbi moderálásra, amit nem tett meg, ezzel sértve meg a felperes személyiségi jogait. A bíróság a jogsértést mindössze egy, az első említett hozzászólás tekintetében állapította meg. A „*mocskok*” kifejezés nem fér össze a véleménynyilvánítás szabad keretével. Néhány kifejezés értelmezhetetlennek bizonyult, mindössze a negatív kicsengésük volt egyértelmű.

Összegzés

Az internetes honlap fenntartója akkor tartozik felelősséggel a mások által közzétett jogsértő tartalmú kommentekért, amikor a tudomásszerzést követően nem intézkedik haladéktalanul azok eltávolítása vagy hozzá nem férhetővé tétele érdekében.⁵² Továbbá a jogsértő tartalom tekintetében meg kell bizonyosodni arról, hogy az adott közösségen belül - nem szövegrész, szó kiragadásával - hanem az egész vizsgálatával és több jelentés összevetésével megvalósítja-e a konkrét, meghatározott sértő jelentéstartalom a jogsértést. Érdekes a keresetlevél kézhezvételét megcélzó maximális időhatár. Véleményem szerint ez túl hosszú, a személyiségi jogsértés súlyosbodását, nagyobb tömegek számára történő elérhetővé válását eredményezi. Ezzel szemben a dolgozat későbbi felében ismertetett kilenc napos időkeretet és internetalapú bejelentést szorgalmaznám.

⁵² Ektv. 10. §

1.2. Az Alkotmánybíróság 19/2014. (V.30.) számú határozata

Előzmények

Az Alkotmánybíróság a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesülete (későbbiekben alperes) alkotmányjogi panaszát elutasította. Az alperes etikátlannak és tisztességtelennek vélte egy ingatlanforgalmazással foglalkozó gazdasági társaság hirdetési gyakorlatát. Ezzel kapcsolatban állásfoglalását közzétette honlapján. A felperes jóhírnevének sérelme miatt keresetet nyújtott be. Az alperes az Ektv.-re⁵³ hivatkozott, amely alapján közvetítő szolgáltatónak minősül, így a hozzászólások tartalmáért nem tartozik felelősséggel, nem köteles ellenőrizni az általa csak továbbított, tárolt, hozzáférhetővé tett információt.

A Fővárosi Bíróság megállapította a jogsértést a kommentek tekintetében, ám magáról az állásfoglalásról azt tartotta, hogy ámbár élesen kritikus, de a véleménynyilvánítás szabadságának keretein belül maradt. A kommentekkel kapcsolatban megállapította, hogy azt *mint olvasói levelet* kell értékelni, így szerkesztett tartalomnak minősül, amiért a szerkesztő felelősséggel tartozik.

A Fővárosi Ítéltábla részben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, ám arra a megállapításra jutott, hogy a hozzászólás *nem minősül olvasói levélnek*. Ugyanis míg az olvasói levelek előzetes szerkesztői szűrése mennek keresztül, addig a kommentek nem. Ettől függetlenül a honlap felelősséggel tartozik a megjelenő tartalomért.

A Kúria szerint, mivel az alperes blog bejegyzések megtételére biztosított lehetőséget, az Ektv. alapján a tárhelyszolgáltató korlátozott felelőssége nem alkalmazható ránézve. Az, hogy a vitatott kommenteket az alperes haladéktalanul eltávolította, csak a kártérítési igény, a felróhatóság alóli kimentés esetén releváns.

⁵³ Ektv.7. § (3) bek.

A döntés

Az AB az Alaptörvény, a régi Ptk. és az Ektv. rendelkezései alapján arra jutott, hogy az alperes által előterjesztett alkotmányjogi panasz nem volt megalapozott.

Az indítványozó nem a kérdéses komment jogellenességét vitatta, hanem azt sérelmezte, hogy véleménynyilvánításának szabadságát, sőt pontosabban a sajtószabadságot korlátozták azzal, hogy a komment tartalmáért őt tették felelőssé.

A kommentek nem magánjellegű megnyilvánulások, mivel a magánjellegű megnyilvánulást nem a nyilvánosság számára szánják, ezért nem áll a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alatt. A komment ugyan magánvélemény, de természetéből adódóan a nyilvánosságnak szánt.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a hozzászólások esetében lehet szó moderált vagy nem moderált közzétételről: jelen esetben az oldal működtetője nem moderálta a tartalmat. A probléma ott van, hogy a tényleges jogsértő általában anonimizált személy, ezért a felelősség a működtetőt terheli. Az internet pedig nem tekinthető jogmentes területnek, ezért természetesen jogi szabályozás tárgyát képezi.

Míg a véleménynyilvánítás szabadsága a vélemény tartalmát, a véleményt magát védi, annak igazságtartalmára tekintet nélkül, addig a sajtószabadság követelménye a vélemények nyilvánossághoz való eljuttatásának jogát, annak folyamatát, eszközét.

Különbség van a szerkesztett tartalomszolgáltatás és a véleményoldalak, közösségi oldalak (web.2.0.) között. Az utóbbiak célja a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, tájékoztató funkcióval nem rendelkeznek, nem szerkesztettek. Ergo az ott foglaltak magánjellegű megnyilvánulásnak számítanak, kivéve a közszereplők, intézmények Facebook oldalait.

Nem újdonság az, hogy valamely alapjog korlátozása alkotmányjogilag igazolt lehet. Pontosabban: „az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el.”⁵⁴ Mint már arról szó volt, ez csak *szükséges és arányos* mértékben történhet. Jelen ügyben az indokolt szükséges, arányos mérték, tehát maga az

⁵⁴ 30/1992. (V. 26.) AB határozat III./2.2

alapjogi korlátozás ténye is megállapítható, figyelembe véve a véleménynyilvánítás szabadsága, sajtószabadság és az egyéni jogok közötti érzékeny egyensúlyra való törekvést.

Mivel a jogsértés pusztán a közlés tényén alapul, így a felelősség objektív alapú, nem függ a moderálástól, amely egyébként is irányadó a személyiségi jogi jogsértések esetén.⁵⁵

Paczolay Péter, az AB elnöke párhuzamos indoklásában kifejtette, hogy a kérdéses honlap nem sajtótermék, ezért az ügy érdemi eldöntését a szólásszabadság alapján kellett volna eldönteni, ugyanis a sajtófogalom használata helytelen joggyakorlathoz vezethet. Véleménye szerint különbséget kell tenni az azonosítható, és az anonim személytől származó komment között. Amennyiben a kommentet író személye azonosítható, az üzemeltető nem tartozik felelősséggel, ha a sértett személy kérésére a kérdéses tartalmat eltávolítja (azaz a *notice and take down* eljárás).

Stumpf István alkotmánybíró különvéleményében kitért arra, hogy nem várható el a honlap üzemeltetőjétől, hogy állandóan ellenőrizze a kommenteket, ám ha tudomására jut, juttatják az esetleges jogsértőtartalmat, akkor elvárható, hogy azt haladéktalanul eltávolítsa. Amennyiben ezt nem teszi meg, úgy vélelmezhető, hogy a kérdéses kommenttel egyetért. Továbbá a cél eléréséhez szükséges legenyhébb korlátozás mindenképpen a már említett *notice and take down* eljárás tekinthető.

⁵⁵ Jogi Fórum: *Mégis, kinek a kommentje?*, 2014.06.04. <http://www.jogiforum.hu/hirek/31908> (2014.11.23.)

2. Az AB határozat utáni joggyakorlat

Az Alkotmánybíróság határozatát kifejezetten közfelháborodás követte, de várható is volt, hogy “majd mit *szól hozzá* a közvélemény”. Az alábbi táblázatban összefoglalja, hogy mely esetekben tartozik felelősséggel a szerkesztő az AB határozatot követően:

	IGEN	NEM
a szerkesztő passzív magatartása	x	
a szerkesztő aktív magatartása	x	
a szerkesztő utólagos moderálása	x	
a szerkesztő előzetes moderálása	x	

2.sz.táblázat A szerkesztői felelősség az AB határozat után

Mezei Péter blogjában⁵⁶ fejti ki véleményét az AB határozatáról. Az Ektv.-ben lévő tartalomszolgáltató és közvetítő szolgáltató kettősségére ugyan az AB rámutatott, ám ezután téves következtetésre jutott. Mint azt Mezei Péter is megállapította, az Ektv. nem zárja ki, hogy a kettősség egyszerre álljon fenn, azaz valamely honlap egyszerre legyen tartalom- és közvetítőszolgáltató.⁵⁷ Kérdésként vetődik fel azonban az is, hogy vajon egy egyesületi állásfoglalás sajtóterméknek minősül-e? Erre a válasz egyértelműen nem. A szerző azzal sem ért egyet, hogy a moderáló tevékenységet végző és nem moderáló oldalak felelőssége egyenlőként lenne értékelendő, ugyanis az Ektv. alapján moderálásra kényszeríteni senkit

⁵⁶ Mezei Péter: *Kommentelni kéretik körültekintéssel*, 2014.05.30.
http://copyrightinthe21stcentury.blogspot.hu/2014/05/kommentelni-keretik-korultekintessel_30.html
(2014.11.23.)

⁵⁷ Koltay – Nyakas, i.m. 600.

nem lehet. Egy másik ellenérve abban áll, hogy a Bíróság a közösségi oldalakat és blog-oldalakat kiveszi a szabályozás alól, ugyanis ezen a site-okat szerkesztetlennek titulálja, így ezáltal azok kivételt képeznek. Ám erre pont az idézett cikk közzétételének helye mond ellent, ugyanis a szerző blogja igenis szerkesztett tartalmú, így tartalomszolgáltatónak titulálható. Véleményem szerint az AB célját tekintve az ilyenfajta, szerkesztett blog, a kivétel kivételeként lesz hivatott érvényesülni, így a főszabállyal esne azonos elbírálás alá, tehát a blog üzemeltetője felelősséggel tartozna az ott megjelent kommentek után. Az más kérdés, hogy mekkora anyagi, illetve időforrással rendelkezik egy kisebb szerkesztett blog a monitorozásra.

Tóth Károly, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének elnöke szerint a döntés egyenesen “életidegen”⁵⁸, míg Polyák Gábor ennél jóval vitriolosabb véleményt fogalmaz meg.⁵⁹ A szerző szerint a közösségi oldalak és blogok kivétele a szabályozás alól azt mutatja, hogy az Alkotmánybíróságon “offline sötétség”⁶⁰ uralkodik. Az internet által lehetővé vált széleskörű nyilvánosság részeinek számítanak a kommentek, amelyek lehetnek ugyan értéktelenek, de rajtuk mérhető igazán a közhangulat. A szerző a “nyilvánosság mellékhátásának” tartja őket, amit meg kell tanulni kezelni, nem pedig ellehetetlenítő szabályozással korlátozni. A szabályozás következményeként a kommentelés említett ellehetetlenülését vagy “jobb” esetben azok kiszervezését látja⁶¹, szerinte a hazai tartalomszolgáltatók rovására. Vitatnám ezt a pontot, ugyanis az elmúlt években a social media használatának növekedésével a felhasználóknak példának okáért a hírfogyasztási szokásai is megváltoztak. Mikor a The Independent, 2010-ben social media⁶² platformra helyezte át a kommentelési felületét, bízva abban, hogy a regisztráció által visszaszoríthatóvá válik a sértő hozzászólások száma és azok minősége fokozódik, egy egészen új, figyelemreméltó dolog történt.⁶³ A platformváltás utáni egy évben 680 százalékos növekedést ért el az oldal látogatottsága.⁶⁴ Tehát a hozzászólások kiszervezése kifordított módon éppen hogy a hírportálok javát szolgálja. A hírolvasás social

⁵⁸ Magyar Újságírók Országos Szövetsége: „Nem lehet minden komment mellé jogászt állítani”, 2014.05.30. <http://www.emasa.hu/print.php?id=11615> (2014.11.23.)

⁵⁹ Polyák Gábor: *Offline sötétség az Alkotmánybíróságon*, 2014.06.04. http://hvg.hu/velemeney/20140604_Offline_sotetseg_az_Alkotmanybirosagon (2014.11.23.)

⁶⁰ Ue. cikk címe

⁶¹ Amely azóta beigazolódni is látszott, lsd. 29. oldal.

⁶² Közösségi média, pl.: Facebook, Twitter, Youtube, stb.

⁶³ Cseh Gabriella Zsófia: *Híportálok a közösségi hálón*, Infokommunikáció és jog 2012./2 68.

⁶⁴ Ue. 68.

plugin⁶⁵-nal történő megtámogatásának köszönhetően, megteremtődik az olvasó számára a közösségi élmény, fokozódik az interakció, így nő az oldalon eltöltött idő. Polyák Gábor a szabályozás meg- vagy elkerülését két egyéb módon is lehetségesnek tartja: európai fórumon (ám a dolgozat elején ismertetett Delfi ügyben épp az AB-hoz hasonló döntés született) illetve - mivel a határozat kizárólag sajtóra vonatkozik - a magánjellegű közlésekre való hivatkozással, hiszen azok elvileg a szabályozási körön kívül esnek. Ezek után pedig felmerülhet a kérdés, hogy hol húzható meg a határ a sajtó és a nem sajtó között? Sajtónak minősül-e az MTE állásfoglalása vagy akár egy blogbejegyzés?

Balogh Ákos Gergely, a Mandiner főszerkesztője szerint a döntés gyakorlatilag azt jelenti, hogy ha az Alkotmánybíróság falára egy sértő graffiti felirat kerül, azért akár maga az Alkotmánybíróság lenne felelősségre vonható.⁶⁶

A Társaság a Szabadságokért (TASZ)⁶⁷ jogvédő szervezet is bírálta a döntést. Nehezményezték, hogy a helytállási kötelezettség független az oldal moderálásától és csak a jogsértés tényén alapszik. Szabó Máté Dániel, a TASZ szakmai igazgatója szerint ez egyenesen “chilling effect” hatást váltott ki, amely következtében a tartalomszolgáltatók eltörölni kényszerülnek a hozzászólási opciót, hiszen akár moderálnak utóbb akár nem, ők lesznek felelősek a kommentekért, ezért nem éri meg kommentelési lehetőséget biztosítani.⁶⁸ Ezáltal ellehetetlenedik annak a lehetősége, hogy a hozzászólások által akár érdemi, érdekes vita alakulhasson ki. Megoldási javaslatuk szerint kizárólag akkor lehetne egy jogsértő hozzászólás miatt a tartalomszolgáltatót felelősségre vonni, ha a jogsértésről való tudomásszerzés után sem távolítja el a kérdéses tartalmat, ahogy az az Alkotmánybíróság határozata előtti joggyakorlatra jellemző volt.⁶⁹ Azon indoklás, miszerint a korlátozás arányossága a kártérítés összegétől függ, a polgári bíróságok döntéskörébe utalja a kérdést. Ahogy Nádori Péter⁷⁰ kifejtette, ez lehetőséget teremt arra, hogy a későbbiekben, bár a

⁶⁵ Magyar fordításban közösségi modulokat jelent. Ilyenek pl.: Tetszik, Megosztom, Követem, Tweetelem stb.

⁶⁶ Magyar Újságírók Országos Szövetsége: „*Nem lehet minden komment mellé jogászt állítani*” (2014)

⁶⁷ A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) 1994 óta működő jogvédő és fejlesztő szervezet, amelynek kitűzött célja, hogy a nemzetközileg és az Alaptörvényben meghatározott szabadságjogok és kapcsolódó jogelvek ténylegesen érvényesülhessenek Magyarországon.

⁶⁸ www.Index.hu: *Döntött az AB a kommentelőbűnözésről*, 2014.05.28.

http://index.hu/belfold/2014/05/28/ab_a_blogok/ (2014.11.23.)

⁶⁹ TASZ: *A komment kinyírása*, 2014.05.28. <http://tasz.hu/szolasszabadsag/komment-kinyirasa> (2014.11.23.)

⁷⁰ Nádori Péter többek között a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületének (MTE) elnökségi tagja és a Lapcom Lapkiadó és Nyomdaipari Kft. tartalmi és marketing vezérigazgató-helyettese. Véleményem szerint a sors fintora, hogy a kommentekért való felelősségről pont ő írt cikket 2012-ben, majd 2013.-ban a Delfi AS

honlapok működtetőit felelősségre vonják az adott jogsértő hozzászólás végett, de a kártérítést egyáltalán nem, vagy csak nullához közelítő sérelemdíjat⁷¹ állapítanak meg, ezáltal a tényleges gyakorlattá a komment törlése válik.⁷² Valószínűsíthető, hogy az AB másképp határozott volna, ha az ügyben nem csak a jogsértés megállapítását és a komment törlését követelik, ugyanis egy kiszabott szankció aránytalanul súlyosnak lenne értékelhető.⁷³ Ijesztő belegondolni abba, amit Bodolai László fogalmazott meg: vélhetően nem kell majd sokáig várni, hogy egy anonim személy saját magára vonatkozó becsületsértő kommenteket hagyjon egy portál felületén, majd indítson eljárást személyiségi jogai megsértése miatt.⁷⁴ Amint eldől az első domino, kezdetét veheti a “kommentturizmus”.

Az említett ellenvélemények megoldási javaslatai mint az AB határozat előtti joggyakorlat, a pécsi ügyben hozott döntés alkalmazása mellett érvelnek, és Stumpf István különvéleményét dicsérik. Az ügy nemzetközi visszahangot is kiváltott, ahol szintén ellenvéleményt fogalmaznak meg a határozattal szemben.⁷⁵

Csak érdekességképp utánanézttem, hogy itthon, a nagyobb népszerűségnek örvendő portálok milyen moderációs alapelvekkel rendelkeznek, illetve van-e lehetőség a kommentelésre. Az index.hu szabályzatában rögzíti, hogy tilos minden alpári, fenyegető, agresszív, lejárató, személyeskedést tartalmazó kommenten kívül a flood (ismétlés) illetve a törölt komment újbóli visszamásolása. Ezeknek megítélése a moderátorok feladata. Felelősségre vonatkozó kitételeket viszont a szabályzat nem tartalmaz. Kommentelésre csak az Index Fórumok rendszerében van lehetőség.⁷⁶ Többek között továbbra is van kommentelési opció a hvg.hu-

ügyről kritikát. Később pedig az AB pont az MTE előterjesztését utasította el, illetve a később kifejtendő Lázár János ügy alperesi pozíciójában is közvetetten érintetté vált.

⁷¹ Az új Polgári törvénykönyv 2014. március 15-ei hatálybalépését követően már sérelemdíjról beszélhetünk. A 2013. évi V. törvény 2:52. § alapján a sérelemdíj:

- 1) *Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.*
- 2) *(2) A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.*

⁷² Jogi Fórum: *Mégis kinek a kommentje?* 2014.06.04. <http://www.jogiforum.hu/hirek/31908> (2014.11.23.)

⁷³ www.index.hu: *Döntött az AB a kommentelőbűnözésről*, 2014.05.28.

http://index.hu/belfold/2014/05/28/ab_a_blogok/ (2014.11.23.)

⁷⁴ Bodolai László: *Első oldal*, Infokommunikáció és jog, 2014/2 53.

⁷⁵ Organization for Security and Co-operation in Europe: *Ruling of Hungarian Constitutional Court can further curb freedom of expression, warns OSCE media freedom representative*, Bécs, 2014.05.29. <http://www.osce.org/fom/119216> (2014.11.23.)

⁷⁶ <http://forum.index.hu/moderaciosAlapelvek> (2014.11.23.)

n⁷⁷ és origo.hu-n⁷⁸. De példának okáért nincs hozzászólási lehetőség a nol.hu-n⁷⁹ vagy a velvet.hu -n⁸⁰, aki a hozzászólási felületét a Facebook-oldalára helyezte át. Hasonlóképpen tett a hír24.hu is, ám itt meglehetősen érdekes az, hogy a hozzászólási lehetőség a szolgáltató egyéni mérlegelés alapján, a tartalomra való tekintettel van meghatározva, így nem minden cikk esetében van lehetőség a hozzászólásra.⁸¹ Véleményem szerint ez utóbbi, egy helytelenül, diszkriminatívan alkalmazott módszer.

3. A Lázár János ügy

Előzmények

Lázár János, miniszterelnökséget vezető államtitkár 2012 októberében, a sofőrje által vezetett mikrobuszal autóbalesetet szenvedett, ahol a másik személygépjárművet vezető nő sajnálatos módon meghalt. Több hírportál is közölt a balesettel kapcsolatos híreket, ám a www.délmagyar.hu-n megjelent “Lázár János autója karambolozott - egy 36 éves szentesi nő meghalt”⁸² című cikkhez (ami már nem található meg a honlapon) durva kommentek érkeztek, ezért becsületsértés vétsége⁸³ végett Lázár János ismeretlen tettes ellen

⁷⁷ www.hvg.hu: *Nyilatkozat a személyes adatok védelméről*, 2014.04.16. <http://hvg.hu/egyeb/privacy> (2014.11.23.)

⁷⁸ www.origo.hu: *Hozzászólások az ORIGO cikkeihez*, 2013.12.18. <http://www.origo.hu/post-it/blog/20090325-hozzaszolas-moderalasi-alapelvek.html?pIdx=1> (2014.11.23.)

⁷⁹ <http://nol.hu/adatvedelem> (2014.11.23.)

⁸⁰ gzp: *Szolgálati közlemény*, 2011.06.30. http://velvet.hu/blogok/gumicukor/2011/06/30/szolgalati_kozlemeny/ (2014.11.23.)

⁸¹ www.hir24.hu: *Felhasználási feltételek és adatkezelési tájékoztató* III/1.3. <http://www.hir24.hu/info/felhasznalasi-feltetelek/> (2014.11.23.)

⁸² www.index.hu: *Megsértették Lázár János méltóságát*, 2013.07.23.

http://index.hu/belfold/2013/07/23/lazar_janos/ (2014.11.23.)

⁸³ A hatályos 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről alapján a becsületsértés tényállása:

227. §(1) *Aki a 226.§-ban meghatározottakon kívül mással szemben*

a) *a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy*

b) *nagy nyilvánosság előtt a becsület csorbitására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (2014.11.23.)

magánindítványt terjesztett elő, illetve személyiségi jogai megsértése miatt polgári peres eljárást is indított a Lapcom Lapkiadó és Nyomdaipari Kft (továbbiakban kiadó) ellen.⁸⁴

A döntés

A büntetőeljárás Lázár János feljelentésének visszavonásával megszűnt. A polgári peres eljárás során Lázár János egymillió forint nem vagyoni kártérítést követelt, amely összeget az elhunyt nő családja részére ajánlotta fel.⁸⁵ A két fél között egyezség kötött, amelyet a Győri Törvényszék végzésével jóváhagyott július 2-án.⁸⁶ A kiadó elismerte az emberi méltóságot sértő kommentelés megvalósulását⁸⁷, és félmillió forint kifizetése mellett vállalta a nyilvános bocsánatkérést, illetve, hogy a jövőben arra törekszik, hogy ne jelenlenek meg sértő hozzászólások a miniszter személye kapcsán.⁸⁸

Összegzés

Az esettel mindössze arra szerettem volna rávilágítani, hogy ugyan a dolgozatban elsősorban a kommentekért való polgári jogi felelősséggel foglalkozom, nem szabad elfelejteni, hogy ezzel kapcsolatban büntetőjogi eljárás is kezdeményezhető, ahogy arra számos példa is szolgál.⁸⁹ Továbbá, ugyan pozitív példaként értékelhető az ügyben való kiegyezés ténye, az

⁸⁴ www.index.hu: *Lázár János egymilliót kér egy kommentért*, 2013.04.10. http://index.hu/belfold/2013/04/10/lazar_janos_feljelentett_egy_kommentelot/ (2014.11.23.)

⁸⁵ Medvegy Gábor: *Lázár János visszavonta kommentelői ellen tett feljelentését*, 2014.04.01 http://atlatszo.blog.hu/2014/04/01/lazar_janos_visszavonta_kommentelok_ellen_tett_feljelentese (2014.11.23.)

⁸⁶ Varga Dóra: *Megsértették Lázár János emberi méltóságát: félmillió kártérítést kapott*, 2013.07.23. http://nol.hu/belfold/megsertettek_lazar_janos_emberi_meltosagat_felmillios_karteritest_kapott_-1401895 (2014.11.23.) továbbá Médiahírek: *Fizet a Lázár János méltóságát sértő kommentek miatt egy portál*, <http://mediajogfigyelo.hu/index.php?do=a&id=3433> (2014.11.23.)

⁸⁷ www.delmagyar.hu, Közlemény: *Lázár János emberi méltóságát sértette 2 kommentünk*, 2013.07.23. http://www.delmagyar.hu/hodmezovasarhely_hirek/kozlemenye/2342701/ (2014.11.23.)

⁸⁸ A Kormányzati Információs Központ közleménye: *Kártérítést fizet Lázár János emberi méltóságát sértő kommenteket megjelentető hírportál*, 2013.07.23. http://os.mti.hu/hirek/88240/a_kormanyzati_informacios_kozpont_kozlemenye (2014.11.23.)

⁸⁹ www.index.hu: *Feljelentették a Népszava és a Hír 24 kommentelőit*, 2012.11.10. http://index.hu/kultur/media/2012/11/10/feljelentettek_a_nepszava_es_a_hir24_kommenteloit/ (2014.11.23.) ,oroscafe.hu-Beol.hu-FH: *Ismét feljelentett egy kommentelőt az MSZP orosházi elnöke*, 2011.03.11. <http://www.beol.hu/bekes/kozelet/ismet-feljelentett-egy-kommentelot-az-mszp-oroshazi-elnoke-364981> (2014.11.23.), nol.hu/Mozaik: *Egy komment miatt megy bíróságra Miskolc fideszes polgármestere*, 2014.09.18. <http://nol.hu/mozaik/egy-komment-miatt-megy-birosagra-miskolc-fideszes-polgarmestere-1487337> (2014.11.23.)

említett komment durvasága véleményem szerint a közszereplői faktor miatt nem haladja meg a szankcionálható mértéket. Így kíváncsi lettem volna, hogy milyen ítélet születik, már csak azért is, mert az ügy épp a kiszámíthatlan jogi környezetben, a strasbourgi ítélet után, de az AB döntés előtt vetődött fel.

*"I am no bird, no net ensnares me."*⁹⁰
Charlotte Brontë: Jane Eyre

IV.

KITEKINTÉS AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG MODELLJÉRE

Az Egyesült Királyság joggyakorlatának bemutatásakor az egyszerűség végett főleg Angliára koncentrálok, ugyanis Észak-Írország, Skócia és Wales jogalkalmazása nagyon hasonló, lényegi eltérések nem jellemzőek.

Angliában bármilyen közzétett anyag, így legyen az akár az internetes hozzászólás, amelynek halmazába a tweet⁹¹ és retweet⁹² is beletartozik, potenciálisan rágalalmazás tárgyát képezhetik. Az internetes kommunikáció social media-nak köszönhető átalakulása végett, napjainkban már egyáltalán nem meglepő, hogy előbb-utóbb a Twitter⁹³ kapcsán is bírósági ügyek ütötték fel fejüket.⁹⁴ Ezen esetek elnevezésére már külön szó is keletkezett, a *twibel*, ami a Twitter és libel⁹⁵ szavak összevonásának eredménye. Erre az egyik első példa az Amerikai Egyesült Államokban történt 2009.-ben. Courtney Love, Kurt Cobain özvegye twitterbejegyzése miatt, Dawn Simorangkir designer rágalalmazásért pert indított, amely 2011-ben egy 430 ezer dolláros egyezséggel zárult a tervező javára.⁹⁶ Ezzel szemben 2014

⁹⁰ Szabad fordításban: "Nem vagyok én madár, semmilyen hálóval nem lehet kalitkába zárni." Ezt az idézetet azért választottam, mert véleményem szerint az angol "net" szó nagyon finoman illeszhető rá a világháló jelentésére is. <http://www.goodreads.com/quotes/1183906-i-am-no-bird-no-net-ensnares-me> (2014.11.23.)

⁹¹ A Twitter social media platformján közzétett maximum 140 karakterből álló üzenet.

⁹² A retweet: amennyiben valaki a Twitter közösségi hálózaton más által közzétett tweet-et továbbítja vagy megosztja.

⁹³ 2006 óta működő közösségi hálózatszoftver, mikro-blog szolgáltatás.

⁹⁴ Dwight L. Teeter jr., Bill Loving: *Law of Mass Communication/ Freedom and Control of print and broadcast media* 13.th edition, Foundation Press, New York, 2011. 201.

⁹⁵ írott becsületsértés

⁹⁶ Robert Trager, Joseph Russomanno, Susan Dente Ross, Amy Reynold: *The Law of Journalism and Mass Communication*, □ CQ □ Press □, □ 2013 □ □ 154.
http://books.google.hu/books?id=A18XBAAQBAJ&pg=PA154&lpg=PA154&dq=courtney+love+libel+case+twitter+2009&source=bl&ots=Qc1Ncy_GFZ&sig=CaO-ZxEh2A23O_LATndHVYDn62Q&hl=hu&sa=X&ei=8eB5VM-

januárjában már Courtney Love nyert pert egy volt ügyvédjét érintő twitterbejegyzése miatt⁹⁷ (Vélhetően sokkal körültekintőbben fog a jövőben Twitterezni.) Ezen esetekben fel sem merül, hogy a Twitter, mint tárhelyszolgáltató ellen, hanem egyből a tweetelő ellen indul meg az eljárás. Érdekes még az angol politikus McAlpine esete, aki több twitterező és retwitterező ellen rágalmazás miatt indított eljárásban úgy nyilatkozott, hogy eltekint azon tweetelők felelősségre vonásától, akik kevesebb mint 500 követővel rendelkeznek és bocsánatot kérnek.⁹⁸ Vajon hány követő által testesül meg a nagy nyilvánosság mércéje illetve a rágalmazás súlyossága? Angliában továbbá nem szükséges a rágalmazott jogalany konkrét nevének említése, elég ha személye felismerhető. Ám a durva beszéd, vulgáris túlkapás⁹⁹ önmagában még nem jelent jogsértést, és a szabad véleménynyilvánítás védelme alatt áll.

A továbbiakban három, időrendben szorosan egymást követő per által igyekszem röviden szemléltetni a változó trendet. Megállapítható, hogy míg a korábbi szakaszban a portál üzemeltetőit már-már felelősségre lehetett vonni az alapján is, ha ténylegesen tudatában voltak a sértő kommenteknek, a reformot hozó Rágalmazásról szóló 2013. évi 26. törvény¹⁰⁰ (Defamation Act 2013) alapján, csupán a moderáció ténye végett már nem lehetséges az elmarasztalásuk.¹⁰¹ Véleményem szerint a tény, hogy a common law jogi környezetében e témában törvény született, önmagában jelzi annak fajsúlyos voltát.

A Smith v. ADVFN ügyben 2008-ban olyan döntés született, amely a fórumokon megjelenő bejegyzéseket az írásbeli becsületsértéssel szemben szóbeli-nek¹⁰² értékelte. Szóbeli

MEuaBywOO54DABA&ved=0CB4Q6AEwADgU#v=onepage&q=courtney%20love%20libel%20case%20twitter%202009&f=false (2014.11.30.)

⁹⁷ Corina Knoll: *Singer-actress Courtney Love wins landmark Twitter libel case*, 2014.02.24. <http://articles.latimes.com/2014/jan/24/local/la-me-love-libel-20140125> (2014.11.30.)

⁹⁸ Robert Trager (2013) 154.

⁹⁹ Brian Wheeler: *A guide to the law, Offensive comments*, BBC News Magazine 2013.02.26. <http://www.bbc.com/news/magazine-20782257> (2014.11.23.)

¹⁰⁰ A Rágalmazásról szóló 2013.évi 26. törvény magyar megfogalmazása, In.: Szeghalmi Veronika: *Trollok végveszélyben: a brit rágalmazási törvény margojára*, 2013.11.29. http://mtmi.hu/cikk/454/Trollok_vegveszelyben_a_brit_ragalmazasi_torveny_margojara (2014.11.23.) amit a továbbiakban mint Defamation Act 2013-t említem <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2013/26/enacted> (2014.11.23.)

¹⁰¹ [www.Out-law.com](http://www.out-law.com): *Defamation Act becomes law, establishes new statutory defences against libel*, 2013.04.29. <http://www.out-law.com/en/articles/2013/april/defamation-act-becomes-law-establishes-new-statutory-defences-against-libel/> (2014.11.23.)

¹⁰² Az angol joggyakorlat különbséget tesz az írott ("libel") és a szóbeli ("slander") becsületsértés között.

becsületsértés esetén pedig csak akkor van esély a sértett számára sikeres jogsegélyre, ha az tényleges anyagi kárt okozott.¹⁰³

A Google 2011-ben pert nyert a blogger.com oldalán közzétett sértő kommentek miatt indított eljárásban.¹⁰⁴ Az ítélet szerint¹⁰⁵ a Google - az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelvére hivatkozva¹⁰⁶ - nem felelős azért, mert nem távolította el azonnal az Andrea Davisonnal kapcsolatos, szerinte becsületsértő kommenteket, ugyanis azok törvényellenes voltáról a portálnak nem volt tényleges tudomása.

A Payam Tamiz v. Google Inc. ügyben,¹⁰⁷ 2013-ban a Fellebviteli bíróság szemben a Felsőbíróság ítéletével úgy határozott, hogy a portál kiadónak tekinthető, amennyiben a sértő tartalomról való értesítést követően sem intézkedik elég gyorsan annak eltávolításáról.¹⁰⁸

Kenneth Clarke, az egykori angol igazságügyért felelős államtitkár, 2011-ben amikor a készülő Defamation Act 2013 törvény még csak a "Bill" állapotában nyilvánosságra került, várakozásokkal telve nyilatkozta, hogy általa végre "up to date" válhat a rágalmazási jogkörnyezet. Mondván, hogy *"The right to speak freely and debate issues without fear of censure is a vital cornerstone of a democratic society. In recent years though, the increased threat of costly libel actions has begun to have a chilling effect on scientific and academic debate, and investigative journalism...The government's draft Defamation Bill will ensure that anyone who makes a statement of fact or expresses an honest opinion can do so with confidence."*¹⁰⁹ ¹¹⁰ Ezek után, 2013-ban törvénytervezetté, majd 2014. január 1-jétől

¹⁰³ Smith v. ADVFN, [2008] EWHC 1797 (QB) (16.pont)

¹⁰⁴ www.Out-Law.com: *Google not shown to have had actual knowledge of defamatory comments, High Court rules*, 2011.11.30. <http://www.out-law.com/en/articles/2011/november/google-not-shown-to-have-had-actual-knowledge-of-defamatory-comments-high-court-rules/> (2014.11.23.)

¹⁰⁵ Andrea Davison v. Sameh Habeeb and others, [2011] EWHC 3031 (QB)

¹⁰⁶ The Electronic Commerce (EC Directive) Regulations 2002

¹⁰⁷ Payam Tamiz v. Google Inc., Google UK Limited, [2012] EWHC 449 (QB) (34.pont)

¹⁰⁸ www.Out-Law.com: *Internet platforms can assume the role of publisher and become liable for defamation, rules Court of Appeal*, 2013.02.18. <http://www.out-law.com/en/articles/2013/february/internet-platforms-can-assume-the-role-of-publisher-and-become-liable-for-defamation-rules-court-of-appeal/> (2014.11.23.)

¹⁰⁹ Robin Shaw and Paul Chamberlain: *Libel reform: draft Defamation Bill seeks a legal balance but ignores the costs issue*, 49.o In: Communications Law- The Journal of Computer, Media and Telecommunications Law Vol.16., Numb.2, 2011.

¹¹⁰ Szabadfordításban: „A jog, hogy szabadon véleményt formálhassunk és a cenzúrázástól való félelem nélkül vitathassunk meg egyes témákat, a demokratikus társadalom lényeges sarokköve. Ám az elmúlt években a súlyos anyagi vonzatú rágalmazási akciók növekvésétől való fenyegetettség dermesztő hatást gyakorolt a tudományos és akadémikus vitákra illetve oknyomozó újságírára ... A Defamation Bill biztosítani fogja, hogy bárki akiényt közöl vagy őszinte véleményt nyilvánít, azt magabiztosan tehesse.”

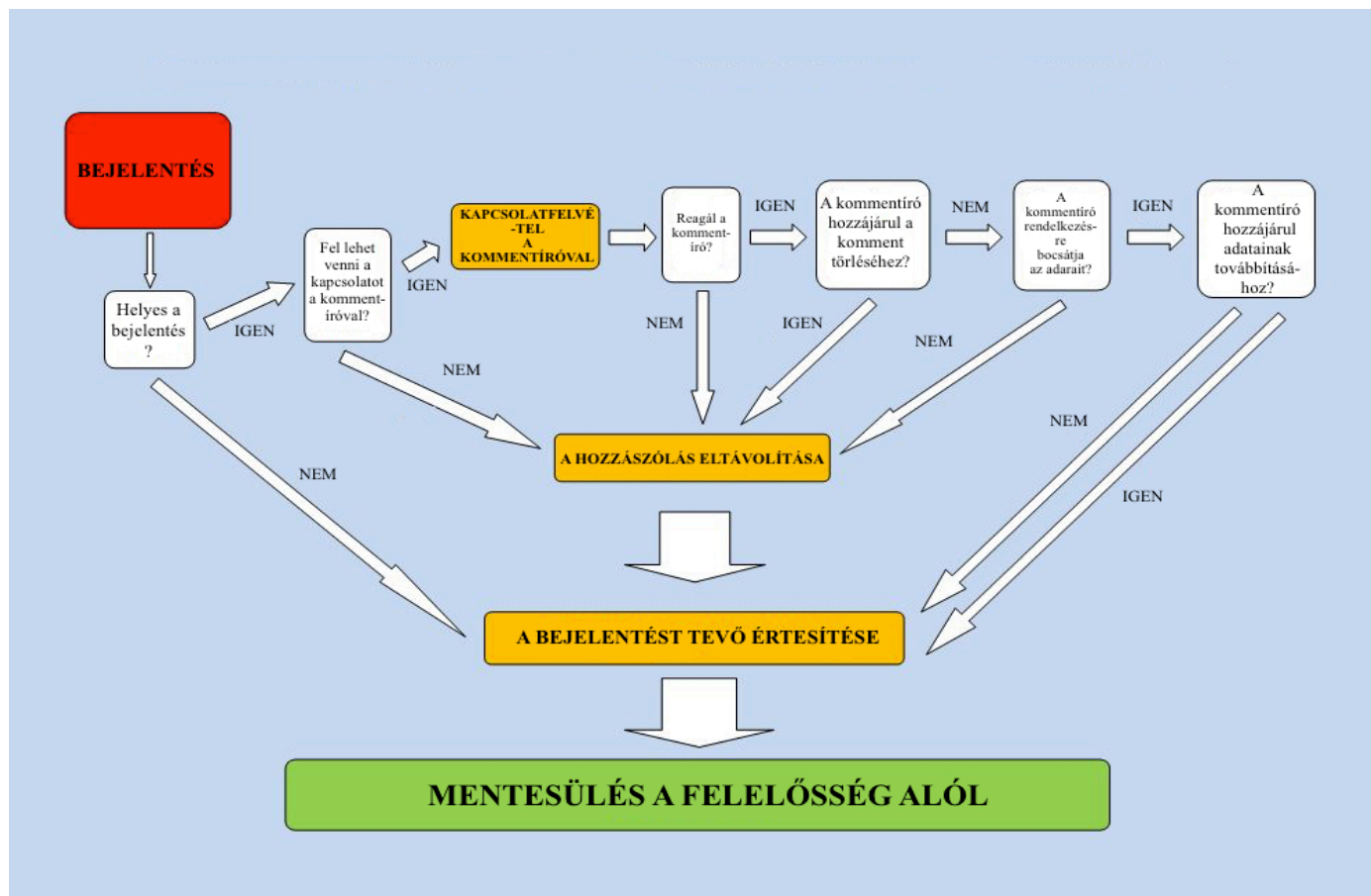
hatályossá vált¹¹¹ a Defamation Act 2013. A törvény 5.szakasza a portálok üzemeltetői számára új védelmi rendszert biztosít az oldalakon elhelyezett harmadik személytől származó becsületsértő tartalmak tekintetében. A portál kimentheti magát, ha bizonyítani tudja, hogy nem ő tette közzé a becsületsértő kommenteket. Ám ez megdönthető, ha a bejelentést tevő bizonyítja, hogy nem szolgáltatott neki elégedő információt ahhoz, hogy a kommentet ténylegesen író ellen keresetet adhasson be, vagy ha a bejelentés ellenére a honlap nem távolította el a sértő tartalmat a lentebb ismertetett esetek konklúzájaként. Akkor is felelősséggel tartozik a portál, ha bizonyíthatóan rosszhiszeműen járt el a kommentek kezelésekor, ám - és ami nagyon fontos - *nem tartozik felelősséggel pusztán azon az alapon, hogy a honlapon moderálást végez.*

Az Angol Igazságügyi Minisztérium által kiadott útmutató¹¹² részletezi, hogy a honlap üzemeltetőjének mit kell tennie annak érdekében, hogy a felelősséget elkerülje. A bejelentési eljárás során a bejelentő elektronikus úton történő, honlaphoz intézett felhívásának meghatározott tartalmi követelményeknek (e-mail cím, miért jogsértő a tartalom, stb.) kell megfelelnie. Ha ezen kritériumoknak nem tesz eleget, a portálnak 48 órán belül kötelessége felhívnia erre a figyelmét, megjelölve a hibás tartalmat. Amennyiben szabályos bejelentés érkezik a portálhoz (amelyhez javasolt a portálnak egy külön e-mail cím megalkotása) a felelősség elkerülése érdekében, a honlap üzemeltetőjének 48 órája van, hogy felvegye a kapcsolatot a sértő komment írójával. A kapcsolatfelvétel itt is meghatározott tartalmi és időtartami követelményekhez kötött. Ha a komment írója ellenzi a hozzászólásának törlését, a portál részére biztosítania kell teljes nevét és elérhetőségét a kapcsolatfelvételt követő naptól számított ötödik nap éjfélig tartó határidővel. Amennyiben a kapcsolatfelvétel célja bármilyen okból - nincs megadott elérhetőség, a kommentet író személy nem válaszol, egyértelműen hamis adatokat ad meg – sikertelen, vagy a hozzászólást író személy a komment törlésébe beleegyezik, a portálnak ezután 48 órán belül el kell távolítania a kérdéses kommentet, amely tény a bejelentőnek is közvetíteni kell, annak érdekében, hogy a felelősségrevonást elkerülje.

¹¹¹ A kezdeményezést egy kiterjedt kampány: *The libel reform campaign* is segítette. Amely tevékenységét továbbra is folytatja, ugyanis Skóciára csupán néhány rendelkezés erejéig, míg Észak-Írországra egyáltalán nem terjesztették ki a törvény hatályát. <http://www.libelreform.org/latest-news/libel-reform-england-and-wales> (2014.11.23.)

¹¹² Ministry of Justice: *Complaints about defamatory material posted on websites: Guidance on Section 5 of the Defamation Act 2013 and Regulations*, 2014. január
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/269138/defamation-guidance.pdf (2014.11.23.)

A folyamatot a következő ábra (1.)¹¹³ szemlélteti:

ábra (1.) A Defamation Act 2013 szerinti bejelentési eljárás

A Defamation Act 2013 mellett ugyanakkor az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelv¹¹⁴ illetve az 1996-os Defamation Act¹¹⁵ által biztosított kimentési lehetőség igénybevételére továbbra is jogosult a honlap üzemeltetője.¹¹⁶

¹¹³ Az ábrát átfordítottam magyarra. Az angol eredeti fellelhető:

<http://lawblacks.files.wordpress.com/2014/05/capture.jpg> (2014.11.30.)

¹¹⁴ The Electronic Commerce (EC Directive) Regulations 2002 (19.)
<http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2002/2013/made> (2014.11.23.)

¹¹⁵ Defamation Act 1996, 1996 CHAPTER 31, 1, Responsibility for publication.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/31/section/1> (2014.11.23.)

¹¹⁶ Oxford University Press: Hanna & Dodd: McNae's Essential Law for Journalists 21e: *Defamation Act 2013*
<http://global.oup.com/uk/orc/law/media/mcnaes21e/resources/updates/september13/ch19/> (2014.11.23.)

Shailesh Vara, parlamenti államtitkár nyilatkozata szerint, az új törvénnyel végre megalapozott egyensúly teremthető a véleménynyilvánítás szabadsága és jóhírnév védelme között.¹¹⁷ Megállítható lehet a már emlegetett chilling effect.¹¹⁸ Lord McNally, aki 2013-ig töltötte be az igazságügyért felelős államtitkár tiszte, szintén osztja ezt a véleményt.¹¹⁹ Továbbá, többek között arra is számítanak, hogy a rendelkezésekből adódóan csökkenhet az úgynevezett "libel tourism"¹²⁰ tendencia. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága már korábban, egy 2012-ben kiadott nyilatkozatában rögzítette is annak szükségességét, hogy a tagállamok új rágalmazási reformjaikba beépítve közös, nemzetközi standardokat határozzanak meg a rágalmazás turizmus megelőzése érdekében.¹²¹ A törvény jövőbeli működőképességét vetíti elő, hogy a felelősséget a tényleges kommentíróra ruházza, ami által mind a sértett személy igényei, mind az internetszolgáltatók felelősségelkerülési igényei is kielégülnek.¹²² Véleményem szerint az összesen kilenc napos időkorlát megfelelően szolgálat harmóniát az esetlegesen személyiségi jogsértésben szenvedett fél jogai és a portál felelősségének elkerülése, a véleménynyilvánítás szabadsága között. Ugyan az eljárás folyamatos, aktív részvételt igényel főleg a portál üzemeltetője részéről, a változó környezet teszi szükségessé a kommentek kezelésével kapcsolatos eredményesebb és igazságosabb eljárást. Felmerül ugyanakkor a kérdés, hogy miként mehet el egy kisebb portál üzemeltetője szabadságra, esetleg egy internetmentes övezetbe, mondjuk egy pápua új-guineai törzshöz és hagyhatja felügyelet nélkül a honlapját? Egyáltalán, a blogok üzemeltetőjére vonatkozik a Defamation Act 2013?

¹¹⁷ Ministry of Justice, Shailesh Vara MP: *Defamation laws take effect*, 2013.12.31. <https://www.gov.uk/government/news/defamation-laws-take-effect> (2014.11.23.)

¹¹⁸ The Guardian: *Libel: new Defamation Act will reverse 'chilling effect', ministers claim*, 2013.12.31. <http://www.theguardian.com/law/2013/dec/31/trivial-libel-claims-targeted-new-law> (2014.11.23.)

¹¹⁹ OUT-LAW.COM: *UK defamation law reforms take effect from start of 2014*, 2013.11.21. http://www.theregister.co.uk/2013/11/21/uk_defamation_law_reforms_take_effect_from_start_of_2014/ (2014.11.23.)

¹²⁰ Az ún. rágalmazás turizmus, ahol a felperes a jogsértés helye helyett, egy vélhetően kedvezőbb ítélet hozó Bíróság elé viszi a rágalmazással kapcsolatos ügyét (forum shopping). Jellemzően az Egyesült Királyság vagy az USA a célpont. Conor O'Keeffe: *Libel tourism 'threatening free speech'*, 2010.02.02. <http://www.universityobserver.ie/2010/02/02/libel-tourism-threatening-free-speech/> (2014.11.23.)

¹²¹ Declaration of the Committee of Ministers: *On the Desirability of International Standards dealing with Forum Shopping in respect of Defamation, "Libel Tourism", to Ensure Freedom of Expression* (11.) <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1958787&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (2014.11.23.) In: Nyakas Levente: *A „rágalmazás-turizmus” nagy veszélyt jelent a véleménynyilvánítás szabadságára*, 2012.07.17. http://mediatorveny.hu/cikk/403/A_ragalmazasturizmus_nagy_veszelyt_jelent_a_velemenynyilvanitas_szabadsagara (2014.11.23.)

¹²² Anne S.Y. Cheung: *Az internetes tárhelyszolgáltatók felelőssége rágalmazási ügyekben*, In *Medias Res*, 2014/I. 59.

ÖSSZEFOGLALÁS

A sokak szerint legdemokratikusabb eszköz¹²⁴, az internet új hatalmának fejlődése, aspektusai miatt meghaladottá vált a romantikus szabályozatlanságot, “felsőbbrendűség ethoszt”¹²⁵ valló felfogás. Detrekői Zsuzsa meghatározva a világháló attribútumait - a határnélküliséget, tér- és időfüggetlen, korlátlan továbbítási lehetőséget és anonimitást¹²⁶ - rámutat arra, hogy ezen jellegzetességek egyben magukban foglalják a korlátozás lehetőségét. Ám ennek ellenére, egyetértve az írónnal, véleményem szerint is súlyos hiba a véleménynyilvánítás szabadságát a technika adta lehetőségek ellenére túlzott mértékben korlátozni. Könnyű a túlszabályozás hibájába esni. Amint elkezdődik az internet korlátozása, akár a vékony jégpáncélon megjelenő első repedés, egyre több és több minden válik igazolhatóan gátolhatóvá. Példának okáért, ahogy Franciaországban az anorexiával foglalkozó blogok betiltásában látták annak megoldását.¹²⁷ Ezzel szemben, az Amerikai Egyesült Államok történelméből, hagyományaiból és sajátos jogrendszeréből adódóan teljesen máshogy közelíti meg a szabadság fogalmát mint az európai szemlélet. A véleménynyilvánítás szabadságát különös piadesztálra emelve, az alapjogi természetén túlmutatva, egyfajta felsőbbrendű, szent ideológiává avanzsálta.¹²⁸ Én ezzel a szabadságfelfogással szimpatizálok, ezért úgy gondolom, hogy ez a szabadság szinte

¹²³ “Nem kívánom kommentálni!” idióma, AS Hornby, Wehmeier (2005.) 301.

¹²⁴ David R. Johnson–David Post: *Law and borders: the rise of law in cyberspace*. Stanford Law Review, May 1996. 1367. In Koltay András: *A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*, Századvég, Budapest 2009, 359.

¹²⁵ Lassányi Tamás: *A véleménynyilvánítás szabadsága az Interneten* 1999. 34. <http://mek.oszk.hu/01400/01407/01407.pdf> (2014.11.23.)

¹²⁶ Detrekői Zsuzsa: *Szabályozható-e az internet?*, Infokommunikáció és Jog, 2010/4. 119.,125.

¹²⁷ Uo. 125.

¹²⁸ Koltay András: *Freedom of Speech —The Unreachable Mirage*, CompLex, Budapest 2013. 79.

mindenek felett álló.¹²⁹ Ha ezt megszüntetik - és a lehetőség ellehetetlenítése közvetve ugyanahhoz az eredményhez vezet, így szintén megszüntetésnek tekintetem - semmiben sem különbözik társadalmunk a dolgozatom elején hivatkozott baljóslatú idézet, a Fahrenheit 451 világától. A túlszabályozás véleményem szerint már nem építő jellegű, és merev, tarthatatlan jogalkalmazáshoz vezet, ami ellen analógia alkalmazásával vagy egy rugalmas, új szabályozással lehetne védekezni. Általában véve egyetértek Andrej Skolkay álláspontjával, aki szerint megoldásként az ön-¹³⁰, társ- és törvényi szabályozás együttes alkalmazása szolgálhatna.¹³¹

Első javaslatom az, hogy a joggyakorlat a *notice and take down* alkalmazásához térjen vissza, ám kisebb hangolásokat eszközölve:

A bejelentési eljárást, tanulva a dolgozat elején ismeretett Delfi AS ügy hibájából, elsődlegesen mindenképpen internet alapúra helyezném. Nyilvánvalóan sokkal effektívebb és gyorsabb a sértő kommentek interneten történő bejelentése egy szimpla kattintással, mint levelezést kezdeményezve a postára hagyatkozni.

Kötelező moderáláshoz kötném a nagyobb nézettséget tanúsító portálok működését. Tekintve, hogy a becsületsértés súlyossága egyenes arányban nő a közönség nagy számával. Továbbá az előzetes moderálást mindenki számára ajánlanám, ám lehetőség szerint engedélyezném a függő kommentek megtekinthetőségét. Ezáltal az esetleges megjelenés előtt lehetőséget biztosíthatnánk a “függőben lévő” személyiségi jogi jogsértések biztos kiszűrésére. A függő kommentek természetesen nem kapnak annyi figyelmet mint a már megjelent kommentek.

Szintén a Delfi AS ügy hiábájából okulva, mindenképpen lehetővé tenném, hogy a hozzászólások szerkesztésére, törlésére a komment írójának lehetősége legyen. A kommentelést pedig célszerű lenne e-mail címhez, regisztrációhoz kötni.

¹²⁹ A leginkább szabadságelvű nemzet alkotmányának első kiegészítéséül is a szólásszabadság szolgált. US Constitution, Bill of Rights Amendment 1 http://www.usconstitution.net/xconst_Am1.html (2014.11.23.)

¹³⁰ Például szolgálhat erre a német Sajtótanács tevékenysége. Mayer Annamária: *A német Sajtótanács elérkezettnek látja az időt az internet „megszállására”*, 2014.03.12. http://mtmi.hu/cikk/495/A_nemet_Sajtotanacs_elerkezettnek_latja_az_idot_az_internet_megszallasara (2014.11.29.)

¹³¹ Andrej Skolkay: *Challenges of Regulation of the Blogosphere*, 162. In: Beata Klimkiewicz: *Media, Freedom and Pluralism, Media - Policy Challenges in the Enlarged Europe*, Central European University Press, Budapest 2010.

Megoldásként szolgálhatna, ha szerkesztői megítélés alapján a durvább, sértő kommenteket esetlegesen vonzó, indikálható cikkeket külön figyelemmel monitoroznák. Erre kifejezetten a cikk megjelenését követően lenne nagy szükség, amikor azt talán a legnagyobb felháborodás, figyelem övezi valamint a későbbiekben, a cikkek közötti szándékolt linkelhelyezések esetén. Ezáltal a kecske is jól lakna és a káposzta is megmaradna. Viszont helytelennek tartom azt az egyéni megítélésű módszert¹³², ami az egyes cikkek tekintetében a tartalom alapján egyszerűen letiltja a kommentelést.

Második opcióként proponálnám az Egyesült Királyságban az újdonsült Defamation Act 2013 törvénnyel való harmonizálást. Véleményem szerint a törvény, kiegyensúlyozott törvényi keretek közé szorítja az internetszabályozást, egy mindkét fél számára kielégítő és tartható időkorlátot kezdeményezve, amely reform rendelkezések alapul szolgálhatnának a többi állam jogalkotásában való szükségszerű változásokhoz.

A téma súlyosságát és aktualitását, indikátor módjára jelzi az elmúlt években egyre fokozódó jogsértések száma. A kommentek egyelőre alulbecsült, de igazi erejét tanúsítják azon külföldi esetek növekvő tendenciái, ahol egyenesen öngyilkosságot követtek el egyes kommentek miatt.¹³³ Szerencsére a cyber-bullying¹³⁴ megelőzésére, megfelelő kezelésére¹³⁵, az esetleges bírósági eljárások megakadályozására is zajlanak már sikeresnek remélhető kísérletek.¹³⁶ A internet médiumának tudatos és felelősségteljes használatának népszerűsítésére, a már gyerekkorban ennek habitussá való fejlesztésére¹³⁷ elkötelezett hazai szervezetek vállalnak szerepkört. Sőt már arra is lehetőség van, hogy egy természetesen online teljesíthető, egyórás egyetemi kurzus körében tanuljuk jogsértés nélkül bloggerkedni¹³⁸.

¹³² Lsd. a www.hir24.hu moderációs alapelveit a 28. oldalon.

¹³³ Nobullying.com: *Stories of 7 Teen Suicides Because of Ask.fm*, Bullying<http://nobullying.com/stories-of-7-teen-suicides-because-of-ask-fm-bullying/> (2014.11.23.)

¹³⁴ http://stopcyberbullying.org/what_is_cyberbullying_exactly.html (2014.11.23.) továbbá egy szépen összeszedett cikk: Janecskó Kata, Plankó Gergő: *Bárcsak meghaltál volna:) 2013.01.04.* <http://index.hu/belfold/2013/01/04/cyberbully/> (2014.11.23.)

¹³⁵ Magyarországon például a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Internet Hotline vonala: <http://internethotline.hu> (2014.11.27.)

¹³⁶ Trisha Prabhu: *Rethink: An effective way to prevent cyberbullying*, <https://www.googleusercontent.com/projects/en/2014/f4b320cc1cedf92035dab51903bdd95a846ae7de6869ac40c909525efe7c79db> In: Kovács Anna: *Gondold újra, troll!*, 2014.08.27 http://mtmi.hu/cikk/606/Gondold_ujra_troll (2014.11.23.)

¹³⁷ Például a Büvösvölgyi projekt, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság médiaértés-oktató központja. http://buvosvolgy.hu/mi_a_buvosvolgy/ (2014.11.27.)

¹³⁸ Online Media Law: *The Basics for Bloggers and Other Publishers*: <http://www.newsu.org/courses/online-media-law-basics-bloggers-and-other-publish> (2014.11.28.)

Ugyan állásfoglalásom szerint a dolgozat elején feltett kérdés kapcsán, a véleménynyilvánítás javára billen a mérleg, elismerem, hogy ijesztő hatást generálhat egy hozzászólás, főleg ha azt saját bőrünkön tapasztaljuk. Ezért a munkámat keretbe foglalva kérem a tisztelt Olvasót, hogy az olvasás közben felmerülő kommentjeit körültekintéssel írja le, illetve a dolgozat címét idézve hívom fel figyelmét arra, hogy egyben: “jogában áll hallgatni”¹³⁹.

Hozzászólás

Adatok megadása vagy bejelentkezés valamelyik ikonnal:

(Nem lesz látható)

☐ Kérek emailen értesítést az új hozzászólásokról.

☐ Kérek emailen értesítést az új bejegyzésekről.

Hozzászólás küldése

ábra (2.) Hozzászólás

¹³⁹ Miranda-jogok: <http://www.mirandawarning.org/whatareyourmirandarights.html> (2014.11.29.)

FORRÁSJEGYZÉK

Felhasznált irodalom

Anne S.Y. Cheung: *Az internetes tárhelyszolgáltatók felelőssége rágalmozási ügyekben*, In Medias Res, 2014/I.

Ashley Packard: *Digital Media Law*, Wiley-Blackwell Publishing, Oxford, 2010.

Beata Klimkiewicz: *Media, Freedom and Pluralism, Media - Policy Challenges in the Enlarged Europe*, Central European University Press, Budapest 2010.

Bodolai László: *Első oldal*, Infokommunikáció és jog, 2014./2

Cseh Gabriella Zsófia: *Híportálok a közösségi hálón*, Infokommunikáció és jog 2012./2

Detrekői Zsuzsa: *Szabályozható-e az internet?*, Infokommunikáció és jog, 2010./4

Dwight L. Teeter jr., Bill Loving: *Law of Mass Communication/ Freedom and Control of print and broadcast media* 13.th edition, Foundation Press, New York, 2011

Eric Barendt: *Freedom of Speech*, Oxford University Press, Oxford, 2005.

Halmai Gábor: *Kommunikációs jogok*, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2002.

Homoki-Nagy Mária: *Média jog 2011 Tanulmányok a média jog köréből*, HVG Orac, Budapest, 2012.

Johnson, David R. – Post, David: *Law and borders: the rise of law in cyberspace*, Stanford Law Review, May 1996.

Koltay András: *Freedom of Speech —The Unreachable Mirage*, CompLex, Budapest, 2013.

Koltay András: *A szólásszabadság alapvonalai - magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*, Századvég, Budapest, 2009.

Koltay András-Nyakas Levente: *Magyar és európai média jog*, CompLex, Budapest, 2012.

Majtényi László: *Megőrizhető-e a magánélet az információs társadalomban?* In: *Információs társadalom és jogrendszer*, MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2002.

Nádori Péter: *Delfi AS v. Észtország: strasbourgi döntés a névtelen kommentekért viselt szolgáltató felelősségről*, Infokommunikáció és jog 2013./3

Nádori Péter: *Kommentek a magyar interneten: a polgári jogi gyakorlat*, In Medias Res, 2012./2

Owen M. Fiss: *Megosztott liberalizmus, a szólásszabadság és az államhatalom sokféle arca*, CompLex, Budapest, 2013.

Peter Leyland: *A sajtószabadság szabályozása az Egyesült Királyságban és a telefonlehallgatási botrányra adott alkotmányos válasz*, In Medias Res, 2014/III.évf.1.szám

Robin Shaw and Paul Chamberlain: *Libel reform: draft Defamation Bill seeks a legal balance but ignores the costs issue*, Communications Law - The Journal of Computer, Media and Telecommunications Law Vol.16., Numb.2. , 2011.

Roy L. Moore, Michael D. Murray: *Media Law and Ethics* fourth edition, Routledge Communication Series, New York, 2012.

Tom Crone: *Law and the Media* fifth edition, Focal press, Oxford, 2002.

Jogforrások jegyzéke

39/2002. (IX.25.) AB határozat

34/2009. (III.27.) AB határozat

30/1992. (V.26.) AB határozat

2012.évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2013.évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

2001.évi CVIII.törvény az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről (Ektv.)

Az Amerikai Egyesült Államok Alkotmánya, Bill of Rights

Communication Decency Act, 1996

Emberi Jogok Európai Egyezménye, Róma, 1950.11.04.

Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 1948.12.10.

Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belsőpiacra az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) angolul hivatkozva: The Electronic Commerce (EC Directive)

Defamation Act 1996

Defamation Act 2013, A Rágalmazásról szóló 2013. évi 26. törvény

Information Society Services Act, hatályos: 2011.01.16.

Law of Obligations Act, hatályos: 2013.07.01.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április. 25.)

Ministry of Justice: *Complaints about defamatory material posted on websites: Guidance on Section 5 of the Defamation Act 2013 and Regulations*, 2014. január

Jogesetek

Andrea Davison v. Sameh Habeeb and others, [2011] EWHC 3031 (QB)

European Court of Human Rights: Case of Delfi AS v. Estonia, Application number: 64569/09, 2013. [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{"itemid":\["001-126635"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{) (2014.12.03.)

Fővárosi Bíróság 19.P.21.022/2010/7. számú ítélete
<http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/4E4D071867671629C1257B0C00212E7F?OpenDocument> (2014.11.23.)

Smith v. ADVFN, [2008] EWHC 1797 (QB)

Stratton Oakmont Inc. v. Prodigy Svcs. Co. (1995 WL 805178, N.Y. Sup.)

Payam Tamiz v. Google Inc., Google UK Limited [2012] EWHC 449 (QB)

Zeran v. American Online Inc., 129 F.3d 327, 330 (4th Cir. 1997)

Magyar nyelvű internetes cikkek, hivatkozások

A Kormányzati Információs Központ közleménye: *Kártérítést fizet Lázár János emberi méltóságát sértő kommenteket megjelentető hírportál*, 2013.07.23.
http://os.mti.hu/hirek/88240/a_kormanyzati_informacios_kozpont_kozlomenye (2014.11.23.)

Bartóki-Gönczy Balázs: *Az online hírportálok felelőssége a kommentekért az EJEK értelmezésében. A Delfi A.S. v. Észtország ügyben hozott ítélet margójára*, 2013.10.15

http://mtmi.hu/cikk/428/Az_online_hirportalok_felelossege_a_kommentekert_az_EJEB_ertelmezeseben_A_Delfi_AS_v_Esztorszag_ugyben_hozott_itelet_margojara (2014.11.23.)

Gerényi Gábor: *Kell-e félnünk a kommentektől?*, 2011.07.02.
http://mandiner.hu/cikk/20110702_kell_e_felnunk_a_kommentektol (2014.11.23.)

gzp: *Szolgálati közlemény*, 2011.06.30.
http://velvet.hu/blogok/gumicukor/2011/06/30/szolgalati_kozlemeny/ (2014.11.23.)

Janecskó Kata, Plankó Gergő: *Bárcsak meghaltál volna:*, 2013.01.04.
<http://index.hu/belfold/2013/01/04/cyberbully/> (2014.11.23.)

Jogi Fórum: *Mégis, kinek a kommentje?*, 2014.06.04. <http://www.jogiforum.hu/hirek/31908> (2014.11.23.)

Kovács Anna: *Gondold újra, troll!*, 2014.08.27 http://mtmi.hu/cikk/606/Gondold_ujra_troll (2014.11.23.)

Lassányi Tamás: *A véleménynyilvánítás szabadsága az Interneten*, 1999.
<http://mek.oszk.hu/01400/01407/01407.pdf> (2014.11.23.)

Magyar Újságírók Országos Szövetsége: *„Nem lehet minden komment mellé jogászt állítani”*, 2014.05.30.
<http://www.emasa.hu/print.php?id=11615> (2014.11.23.)

Mayer Annamária: *A német Sajtótanács elérkezettnek látja az időt az internet „megszállására”*, 2014.03.12.
http://mtmi.hu/cikk/495/A_nemet_Sajtotanacs_elerkezettnek_latja_az_idot_az_internet_megszallasara (2014.11.29.)

Média hírek: *Fizet a Lázár János méltóságát sértő kommentek miatt egy portál*,
<http://mediajogfigyelo.hu/index.php?do=a&id=3433> (2014.11.23.)

Medvegy Gábor: *Lázár János visszavonta kommentelőik ellen tett feljelentését*, 2014.04.01
http://atlatszo.blog.hu/2014/04/01/lazar_janos_visszavonta_kommentelok_ellen_tett_feljelent_eset (2014.11.23.)

Mezei Péter: *Kommentelni kéretik körültekintéssel*, 2014.05.30.
http://copyrightinthexxixcentury.blogspot.hu/2014/05/kommentelni-keretik-korultekintessel_30.html (2014.11.23.)

MTI/hvg.hu: *A kommentekre nem vonatkozik a médiatörvény*, 2011.07.03.
http://hvg.hu/itthon/20110703_mediatorveny_kommentek_koltay_gerenyi/ (2014.11.23.)

Nyakas Levente: *A „rágalmazás-turizmus” nagy veszélyt jelent a véleménynyilvánítás szabadságára*, 2012.07.17.
http://mediatorveny.hu/cikk/403/A_ragalmazasturizmus_nagy_veszelyt_jelent_a_velemenynyilvanitas_szabadsagara (2014.11.23.)

Organization for Security and Co-operation in Europe: *Ruling of Hungarian Constitutional Court can further curb freedom of expression, warns OSCE media freedom representative*, Bécs, 2014.05.29. <http://www.osce.org/fom/119216> (2014.11.23.)

Polyák Gábor: *Offline sötétség az Alkotmánybíróságon*, 2014.06.04. http://hvg.hu/velemeney/20140604_Offline_sotetseg_az_Alkotmanybirosagon (2014.11.23.)

Szeghalmi Veronika: *Trollók végveszélyben: a brit rágalalmazási törvény margójára*, http://mtmi.hu/cikk/454/Trollok_vegveszelyben_a_brit_ragalmazasi_torveny_margojara (2014.11.23.)

TASZ: *A komment kinyírása*, 2014.05.28. <http://tasz.hu/szolasszabadsag/komment-kinyirasa> (2014.11.23.)

Varga Dóra: *Megsértették Lázár János emberi méltóságát: félmillió kártérítést kapott*, 2013.07.23. http://nol.hu/belfold/megsertettek_lazar_janos_emberi_meltosagat_felmillios_karteritest_kapott_-1401895 (2014.11.23.)

www.delmagyar.hu: *Közlemény: Lázár János emberi méltóságát sértette 2 kommentünk*, 2013.07.23. http://www.delmagyar.hu/hodmezovasarhely_hirek/kozlemeny/2342701/ (2014.11.23.)

www.hir24.hu: *Felhasználási feltételek és adatkezelési tájékoztató*, III/1.3. <http://www.hir24.hu/info/felhasznalasi-feltetelek/> (2014.11.23.)

www.hvg.hu: *Nyilatkozat a személyes adatok védelméről*, 2014.04.16. <http://hvg.hu/egyeb/privacy> (2014.11.23.)

www.index.hu: *Döntött az AB a kommentelő bűnözésről*, 2014.05.28. http://index.hu/belfold/2014/05/28/ab_a_blogok/ (2014.11.23.)

www.index.hu: *Feljelentették a Népszava és a Hír 24 kommentelőit*, 2012.11.10. http://index.hu/kultur/media/2012/11/10/feljelentettek_a_nepszava_es_a_hir24_kommenteloit/ (2014.11.23.)

www.index.hu: *Lázár János egymilliót kér egy kommentért*, 2013.04.10. http://index.hu/belfold/2013/04/10/lazar_janos_feljelentett_egy_kommentelot/egy (2014.11.23.)

www.index.hu: *Megsértették Lázár János méltóságát*, 2013.07.23. http://index.hu/belfold/2013/07/23/lazar_janos/ (2014.11.23.)

www.nol.hu/ *Mozaik: Egy komment miatt megy bíróságra Miskolc fideszes polgármestere*, 2014.09.18. <http://nol.hu/mozaik/egy-komment-miatt-megy-birosagra-miskolc-fideszes-polgarmestere-1487337> (2014.11.23.)

www.origo.hu: *Hozzászólások az ORIGO cikkeihez*, 2013.12.18. <http://www.origo.hu/post-it/blog/20090325-hozzaszolas-moderalasi-alapelvek.html?pIdx=1> (2014.11.23.)

www.oroscafe.hu-Beol.hu-FH: *Ismét feljelentett egy kommentelőt az MSZP orosházi elnöke*, 2011.03.11. <http://www.beol.hu/bekes/kozelet/ismet-feljelentett-egy-kommentelot-az-mszp-oroshazi-elnoke-364981> (2014.11.23.)

http://buvosvolgy.hu/mi_a_buvosvolgy/ (2014.11.27.)

<http://internethotline.hu> (2014.11.27.)

<http://forum.index.hu/moderaciosAlapelvek> (2014.11.23.)

<http://nol.hu/adatvedelem> (2014.11.23.)

Egyéb külföldi internetes cikkek, hivatkozások

Brian Wheeler: *A guide to the law, Offensive comments*, BBC News Magazine 2013.02.26. <http://www.bbc.com/news/magazine-20782257> (2014.11.23.)

Conor O’Keeffe: *Libel tourism ‘threatening free speech’*, 2010.02.02. <http://www.universityobserver.ie/2010/02/02/libel-tourism-threatening-free-speech/> (2014.11.23.)

Corina Knoll: *Singer-actress Courtney Love wins landmark Twitter libel case*, 2014.0.24. <http://articles.latimes.com/2014/jan/24/local/la-me-love-libel-20140125> (2014.11.30.)

Declaration of the Committee of Ministers: *on the Desirability of International Standards dealing with Forum Shopping in respect of Defamation, “Libel Tourism”, to Ensure Freedom of Expression*
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1958787&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> (2014.11.23.)

Ministry of Justice, Shailesh Vara MP: *Defamation laws take effect*, 2013.12.31. <https://www.gov.uk/government/news/defamation-laws-take-effect> (2014.11.23.)

Nobullying.com: *Stories of 7 Teen Suicides Because of Ask.fm Bullying*, <http://nobullying.com/stories-of-7-teen-suicides-because-of-ask-fm-bullying/> (2014.11.23.)

Oxford University Press: Hanna & Dodd: *McNae's Essential Law for Journalists 21e: Defamation Act 2013* <http://global.oup.com/uk/orc/law/media/mcnaes21e/resources/updates/september13/ch19/> (2014.11.23.)

Robert Trager, Joseph Russomanno, Susan Dente Ross, Amy Reynold: *The Law of Journalism and Mass Communication*, □CQ Press□, □2013□

The Guardian: *Libel: new Defamation Act will reverse 'chilling effect', ministers claim*, 2013.12.31. <http://www.theguardian.com/law/2013/dec/31/trivial-libel-claims-targeted-new-law> (2014.11.23.)

Trisha Prabhu: *Rethink: An effective way to prevent cyberbullying*, <https://www.googlesciencefair.com/projects/en/2014/f4b320cc1cedf92035dab51903bdd95a846ae7de6869ac40c909525efe7c79db> (2014.11.23.)

www.Out-law.com: *Defamation Act becomes law, establishes new statutory defences against libel*, 2013.04.29. <http://www.out-law.com/en/articles/2013/april/defamation-act-becomes-law-establishes-new-statutory-defences-against-libel/> (2014.11.23.)

www.Out-Law.com: *Google not shown to have had actual knowledge of defamatory comments, High Court rules*, 2011.11.30. <http://www.out-law.com/en/articles/2011/november/google-not-shown-to-have-had-actual-knowledge-of-defamatory-comments-high-court-rules/> (2014.11.23.)

www.Out-Law.com: *Internet platforms can assume the role of publisher and become liable for defamation, rules Court of Appeal*, 2013.02.18. <http://www.out-law.com/en/articles/2013/february/internet-platforms-can-assume-the-role-of-publisher-and-become-liable-for-defamation-rules-court-of-appeal/> (2014.11.23.)

www.Out-law.com: *Online publishers need to 'exercise a degree of caution' when posting stories that could attract critical comments, rules ECHR*, 2013.10.14. <http://www.out-law.com/en/articles/2013/October/online-publishers-need-to-exercise-a-degree-of-caution-when-posting-stories-that-could-attract-critical-comments-rules-echr/> (2014.11.23.)

www.Out-Law.com: *UK defamation law reforms take effect from start of 2014.*, 2013.11.21. http://www.theregister.co.uk/2013/11/21/uk_defamation_law_reforms_take_effect_from_start_of_2014/ (2014.11.23.)

http://stopcyberbullying.org/what_is_cyberbullying_exactly.html (2014.11.23.)

Idézetek, képek, ábrák, egyéb forrásai:

Ábra (1) eredeti: <http://lawblacks.files.wordpress.com/2014/05/capture.jpg> (2014.11.30.)

Ábra (2): <http://thesenseco.wordpress.com> (2014.11.30.)

AS Hornby, Sally Wehmeier: *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English 7.th edition*, Oxford, University Press, 2005

Árfolyam:

<http://demo.mtieco.hu/Pages/hist.aspx?sub=1&CategoryId=19&lang=hun&menuid=f86de2d3-4f83-4952-852e-14a09776a2f2&year=2013&histtype=0> (2014.11.23.)

Chilling effect: <http://www.yourdictionary.com/chilling-effect#law> (2014.11.23.)

Miranda-jogok: <http://www.mirandawarning.org/whatareyourmirandarights.html> (2014.11.29.)

Online Media Law: *The Basics for Bloggers and Other Publishers*:
<http://www.newsu.org/courses/online-media-law-basics-bloggers-and-other-publish>
(2014.11.28.)

Ray Bradbury: *Marsbéli krónikák*, Európa Zsebkönyvek, Budapest, 1982

The libel reform campaign: <http://www.libelreform.org/latest-news/libel-reform-england-and-wales> (2014.11.23.)

<http://www.goodreads.com/quotes/668739-those-who-don-t-build-must-burn-it-s-as-old-as>
(2014.11.23.)

<http://www.goodreads.com/quotes/1183906-i-am-no-bird-no-net-ensnares-me> (2014.11.23.)

<http://www.goodreads.com/quotes/560340-i-do-not-agree-with-what-you-have-to-say>
(2014.11.23.)

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-9-12-evfolyam/kepek-animaciok/a-gif-formatum-specialis-lehetosegei-atlatszozag-animalt-gif-valtosoros-gif>
(2014.11.28.)